

STUPAVSKÉ NOVINY

KULTÚRA MÚZEUM ŠKOLSTVA A PEDAGOGIKY

Toto múzeum vzniklo v roku 1970. Je špecializovanou fondovou pamäťovou inštitúciou s celoslovenskou pôsobnosťou v oblasti dejín školstva a pedagogiky na Slovensku. Expozícia s takmer 48 000 kusmi zbierkových predmetov nájdete v nových priestoroch bývalej základnej školy v Devínskej Novej Vsi. Pozývame vás na podujatia pre verejnosť a na program pre školské skupiny detí. **rr**

SAMOSPRÁVA INFRAŠTRUKTÚRA PRE ELEKTRICKÉ VOZIDLÁ

Na zasadnutí mestskej rady 20. mája predniesol primátor Peter Novisedlák návrh koncepcie rozvoja nabíjacej infraštruktúry pre elektrické vozidlá v našom meste. Do roku 2026 by sme mali mať 10 AC nabíjacích staníc, každú s dvoma nabíjacími bodmi a jednu DC stanicu 50 kW. Prednostne v centre a na sídliskách. Mestská rada návrh podporila a poslanci o ňom budú hlasovať na májovom mestskom zastupiteľstve. **švo**

ŠKOLSTVO NOVÉ ŠKÔLKY SÚ SKOLAUDOVANÉ

Novopostavená budova Materskej školy na Zvončekovej ulici, ako aj budova, ktorá rozširuje kapacitu existujúcej Materskej školy na Ružovej ulici, sú skolaudované. V školskom roku 2024/2025 tak v Stupave pribudne minimálne 132 nových miest pre predprimárne vzdelávanie. Prijímanie detí do materských škôl prebieha do konca mája. Všetky potrebné informácie nájdete na stránkach materských škôl alebo na www.stupava.sk. **pie**

Čítate Stupavské noviny od titulnej strany alebo začínate športom? Aj v tomto májovom vydaní nájdete všetky svoje obľúbené rubriky a dôležité informácie o dianí v meste. Zmapovali sme pre vás kultúrne aj športové akcie za uplynulý mesiac. Bolí ste sa pozrieť na stavaní mája? Alebo ste sa prešli cez park po vínnej ceste? Pozrite si pozvánky v kalendári podujatí a tešíme sa na vás na susedskom festivale Láskavá Stupava alebo na Dňoch mestských organizácií. A s úsmevom, priatelia! *Vaša redakcia*

SAMOSPRÁVA VEREJNÉ PREROKOVANIE

V pondelok 29. 4. 2024 sa vo veľkej sále MKIC uskutočnilo verejné prerokovanie dokumentu k územnému plánu mesta: Správa o hodnotení vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie.

Stretnutia s občanmi sa okrem vedenia mesta zúčastnili aj spracovatelia územného plánu mesta Eva Balašová, Karol Balaš (SB PARTNERS, s. r. o) a tiež spracovateľ predmetného dokumentu Mgr. Tomáš Černohous, ktorý posudzoval vplyv navrhovaného územného plánu a jeho dopady na životné prostredie.

Dokument, ktorý komplexne hodnotí vplyv a dopady navrhnutého územného plánu na životné prostredie má 413 strán a je zverejnený na webstránke mesta v sekcii: Koncepcia riešenia územného plánu mesta Stupavy, v rámci toho banneru je zverejnený aj návrh riešenia územného plánu, všetky mapové podklady, ako aj kompletná textová časť dokumentu. Občania mali možnosť poslať písomné pripomienky (pokračovanie na str. 2)

STRETÁVANIE SPÁJA

STUPAVA IVANČICE

Mestá Stupava a moravské Ivančice začali rozvíjať vzájomnú spoluprácu už v roku 2000. O desať rokov neskôr, 20. januára 2010, podpísali predstavitelia oboch miest, náš vtedajší primátor Ľubomír Žiak a starosta Ivančíc Vojtěch Adam, partnerskú zmluvu o spolupráci.

Kedže priateľstvá treba utužovať, zástupcovia mesta Stupavy sa predposledný májový víkend zúčastnili v Ivančiciach na jubilejnom tridsiatom ročníku podujatia „Slavnosti chřestu a vína“. Všetci mali príležitosť pochutnať si na špagľových špecialitách a výbornom moravskom víne. V programe na hlavnom pódii nechýbal ani náš súbor Stupavjáneček, na vystúpenie ktorého sme boli právom hrdí.

Menšík i Mucha

Bohatý program a remeselný trh prilákali množstvo nadšencov. Mnohí z nich, ako aj my, navštívili expozíciu Vladimíra Menšíka, ktorý bol ich rodákom. A nebol sám. V Ivančiciach sa narodil takisto slávny umelec Alfons Mucha. Práve tento rok bola v neďalekom Moravskom Krumlove otvorená výstava pod názvom Slovanská epopeja, návštevu ktorej sme si takisto nenechali ujsť. Cyklus 20 monumentálnych plátien namaloval práve spomínaný secesný maliar svetového formátu Mucha. Zahľadieť sa do originálnych diel autora v nás zanechalo dojemné pocity.

Spoločné stretnutie

Ivančice sú nám blízke nielen svojou vzdialenosťou, kultúrou, tradíciami a spoločnou históriou, ale aj rokmi pestovaným priateľstvom. Na spoločnom stretnutí so starostom mesta, s jeho zástupcami a riaditeľkou strediska voľného času vznikli nové myšlienky na upevnenie nášho dlhoročného partnerstva. Máte sa na čo tešiť, aktivity budú zamerané na vzájomné spoznávanie detí, študentov, rodín i organizácií.

Zuzana Baligová, prednostka mestského úradu,
foto: Majda Slámová

(pokračovanie zo str. 1)

pomienky k strategickému dokumentu od 19. 2. 2024 do 3. 5. 2024. Všetky zozbierané pripomienky sa spracovávajú a hodnotia. Po ich vyhodnotení bude predložený upravený návrh čistopisu územného plánu mesta.

„Momentálne čakáme na Okresný úrad životného prostredia, ktorý určí poverenú osobu na vypracovanie posudku – syntézu vznesených pripomienok a vízií mesta,“ uvie-

dol Robert Kazarka, viceprimátor mesta Stupavy.

S víziou budúcnosti

Návrh územného plánu mesta je pripravený s dôrazom na stabilizáciu obytného územia a zvýšenie kvality života obyvateľov, snaží sa o skvalitnenie infraštruktúry, obsahuje opatrenia na zmiernenie klimatických zmien a dopadov na životné prostredie, zároveň počíta aj s lokalitami, ktoré

poskytnú možnosť pre priemyselnú výrobu či podnikanie a rozšíri sa tak možnosť pracovných príležitostí pre obyvateľov mesta. Zohľadňuje aj naliehavé požiadavky na zabezpečenie dopravnej obslužnosti v zastavanom území. Navrhovaný územný plán nepočíta s výraznejším rozrastaním mesta a jeho súčasťou nie sú žiadne veľké satelitné, rozvojové lokality, sústreďuje sa na existujúcu os mesta a jej reguláciu.

Erika Piesecká, foto: Peter Kubička

VOL'BY DO EURÓPSKEHO PARLAMENTU 2024

Milióny Európanov a Európaniek budú mať možnosť podieľať sa na tvorbe budúcnosti v Únii účasťou na voľbách do Európskeho parlamentu.

Demokraciu tvoria ľudia: odovzdaním hlasu vo voľbách do Európskeho parlamentu určujeme smerovanie a rozhodnutia, ktoré neskôr prijme Európsky parlament, vplývajú na náš život. Neúčastou na voľbách prichádzame o možnosť ovplyvniť budúcnosť. Navyše to oslabuje európsku parlamentnú demokraciu a jej hodnoty tak strácajú zmysel. Pre voľby do Európskeho parlamentu, ktoré sa budú konať v Stupave dňa 8. 6. 2024 od 7.00 hod. do 22.00 hod. sú určené nasledujúce volebné okrsky a volebné miestnosti:

VOLEBNÝ OKRSOK Č. 1 Volebná miestnosť: Mestský úrad v Stupave (zastávka na prízemí), Hlavná 24, Stupava, pre voličov, ktorí majú trvalý pobyt na uliciach:

Bitúňková
Družstevná
Ferdiša Kostku
Jána Ondruša
Jilemnického
Kalinčiakova
Marcheggská
Nad potokom
Námestie Slovenského povstania
Pažitná
Poľná
Pri majeri
Pri potoku
SNP
Vincenta Šikulu
Žabárňa

VOLEBNÝ OKRSOK Č. 2 Volebná miestnosť: Ekocentrum Stupava, Hlavná ul. č. 9C, Stupava, pre voličov, ktorí majú trvalý pobyt na uliciach:

1. Borovicová
Brezová
Dubová
Duklianska
Džbankárska
Hrabová
Jedľová
Jelenia
L. Kraskovskej
Lesná
Liesková
Liščia
Malacká
Mateja Bela
Medzipotočná
Na Kopkoch
Nová

Obuvnícka
Osiková
Pajštúnska
Park
Pastierska
Piesková
Platanová
Pod Kopcami
Pod vrškom
Pri artézskej studni
Prof. Ondroucha
Rímska
U Kozánka
Václava Honzu
2. v stavbách v k. ú. Stupava v lokalitách:
Nová hora
Pod liščimi jamami
Riedky vršok
Sady

VOLEBNÝ OKRSOK Č. 3 Volebná miestnosť: Základná škola kpt. J. Nálepku v Stupave, Školská ul. č. 2, Stupava, pre voličov, ktorí majú trvalý pobyt na uliciach:

1. Bazová
Cintorínska
Debnáreň
Gaštanová
Hlavná 1 – 57A, 2 – 50
Hroznová
Jaseňová
Javorová
Kalvárska
Karpatská
Kvetná
Lúčna
Mariánska 1 – 31A, 2 – 32

Mušťová
Na vyhládke
Nám. M. R. Štefánika
Nám. sv. Trojice
Orechová
Pod Kremenickou
Pri Borniku
Pri Greftoch
Révová
Slovenská
Viničná
Vinohradská 1 – 21, 2 – 16
2. v stavbách v k. ú. Stupava v lokalitách:
Grefty
Kremenica
Lingráby

VOLEBNÝ OKRSOK Č. 4 Volebná miestnosť: Materská škola, ul. J. Kráľa č. 1, Stupava, pre voličov, ktorí majú trvalý pobyt na uliciach:

Agátová
Bezručova
Budovateľská
J. Kráľa
Križna
Mlynská
Sama Chalupku
Záhradná
Zdravotnícka
Zemanská

VOLEBNÝ OKRSOK Č. 5 Volebná miestnosť: Kultúrny dom Stupava (malá sála), Agátová ul. č. 9, Stupava (vchod zozadu od Kúpeľnej ulice), pre

voličov, ktorí majú trvalý pobyt na uliciach:

Cementárska
Dlhá 1 – 9, 63, 65, 2 – 6C
Keltská
Kukučínova
Kúpeľná
Lipová
Okružná
Továrenská
Vajanského

VOLEBNÝ OKRSOK Č. 6 Volebná miestnosť: Základná škola kpt. J. Nálepku v Stupave, Školská ul. č. 2, Stupava, pre voličov, ktorí majú trvalý pobyt na uliciach:

1. Čakanková
Hlavná 59 – 99, 52 – 94A
Konvalínková
Kosatcová
Krátka
Ľanová
M. Benku
Mariánska 33 – 91, 34 – 88
Na Dieľoch
Na Pekárkach
Na stráni
Nevádzová
Pri križi
Púpavová
Ružová
Sadová
Slnečná
Stromová
Školská
Veternicová
Vinohradská – nepárne od č. 23
vyššie, párne od č. 18 vyššie
Zvončeková

2. v stavbách v k. ú. Stupava v lokalitách:
Dolná hora
Lintavy
Mátske grefty
Vrchná hora
3. v stavbách v k. ú. Mátske grefty
4. v stavbách v k. ú. Bystrická hora

VOLEBNÝ OKRSOK Č. 7 Volebná miestnosť: Kultúrny dom Stupava (veľká sála), Agátová ul. č. 9, Stupava (hlavný vchod), pre voličov, ktorí majú trvalý pobyt na uliciach:

1. Bernoláková
Bočná
Dlhá 11 – 61, 8 – 60
Fándlyho
Krajná
Mierová
Na aleji
Robotnícka
Rovná
Sama Tomášika
Sládkovičova
Spojná
Stredná
Veterná
Wolkerova
Zadná
Železničná 9 – 55, 8A – 68
2. v stavbách v k. ú. Stupava v lokalitách:
Háje

Panské
Rakytná
Spálená
3. v stavbách v k. ú. Mást v lokalitách:
Křče
Na Kliešti
Panské
Spálená
Škrliče
Vrchná cesta
4. v stavbách v k. ú. Stará Graba
5. v stavbách v k. ú. Hrubé lúky

VOLEBNÝ OKRSOK Č. 8 Volebná miestnosť: Obecný dom Mást, Hviezdoslavova ul. č. 44, Stupava, pre voličov, ktorí majú trvalý pobyt na uliciach:

Bajzova
Bottova
Devínska cesta
Dolná
Hodžova
Hollého
Hurbanova
Hviezdoslavova
Juračkova
Kolakovičova
Matušková
Moyzesova
Šípková
Štúrova
Záhumenská
Železničná 1 – 7, 2 – 8

#VYUŽI
SVOJ HLAS

STUPAVA KALENDÁR PODUJATÍ

14. – 31. mája 2024

TAK TO VIDÍME MY

7. ročník výstavy fotografií očami ľudí s telesným postihnutím, Slovenské národné múzeum kultúry Chorváto v Slovensku, DNV

17. mája – december 2024

POZOR, HRANICA!

Devín v železnej opone 1948 – 1989. Výstava na hrade Devín

25. mája 2024

LÁSKAVÁ STUPAVA

Pozvánka na susedský festival, synagoga, Makovice, Ekocentrum Stupava

26. mája 2024 o 16.00 hod.

KU CTI SV. URBANA

Farnosť Stupava a Mátsky potravinový spolok srdečne pozývajú na nedeľnú pobožnosť pri jeho kaplnke na Mariánskej ceste

1. júna 2024 o 9.00 – 14.00 hod.

STUPAVSKÉ HRY

Kaštielsky park

1. – 2. júna 2024

VÍKEND OTVORENÝCH ZÁHRAD

Bohatý program v EKOCENTRE STUPAVA

15. júna 2024 10.00 – 22.00 hod.

PIVNÝ FEST STUPAVA

Kaštielsky park

21. júna 2024 15.00 – 19.00 hod.

DEŇ MESTSKÝCH ORGANIZÁCIÍ

Sedliacky dvor a okolie Kultúr. domu Stupava

22. júna 2024 7.00 – 14.00 hod.

BURZA STAROŽITNOSTÍ

Kaštielsky park

Organizujete kultúrno-spoločenskú udalosť pre širokú verejnosť? Dajte nám o tom vedieť na noviny@stupava.sk. ZMENY PROGRAMU VYHRADENÉ

APRÍLOVÉ ZASADNUTIE MSZ

Ostatné zasadnutie Mestské zastupiteľstva v Stupave sa konalo 25. apríla 2024 a viedol ho viceprimátor Robert Kazarka.

Viceprimátor mesta informoval, že v areáli základnej školy bola od 1. apríla sprístupnená verejnosti atletická dráha a multifunkčné ihrisko s plánovaným využitím aj počas letných prázdnin.

Materská škola na Zvončekovej ulici, ktorá poskytne zázemie pre 92 detí, bola už skolaudovaná a mestský úrad ju zariaduje a pripravuje na otvorenie v septembri tohto roka.

Počíta sa aj s výraznejším zvýšením kapacity Materskej školy na Ružovej ulici, a to prístavbou dvoch tried. Oplotenie zadnej časti budovy, nájazdovú plochu a chodník k stavbe zrealizovali Verejnoprospešné služby Stupava.

Na očakávané potreby zvýšiť kapacity na výučbu telesnej výchovy v základnej škole reaguje mesto podaním projektového zámeru do Rady partnerstva a pre integrovaný územný rozvoj BSK na vybudovanie telocvične a spojovacej chodby k modulovej škole.

Verejné obstarávanie na projekt rekonštrukcie verejného osvetlenia, ktorá bude prebiehať formou garantovanej energetickej služby, sa nachádza vo finálnej fáze, s jej realizáciou sa počíta v druhej polovici roka.

Novoprijaté VZN

Všeobecne záväzné nariadenie mesta Stupavy č. 3/2024 o pravidlách času predaja v obchode a času prevádzky služieb na území mesta Stupavy Mestské zastupiteľstvo schválilo toto VZN tak, aby nové znenie vyhovelo podanému protestu prokurátora z dňa 16. 1. 2024. Všeobecný prevádzkový čas prevádzkárni obchodu a prevádzkárni služieb je stanovený v dňoch pondelok až nedeľa v časovom rozmedzí od 6.00 hod. do 22.00 hod. V prevádzkach, kde sa podáva alkohol alebo využíva hudobná produkcia – koncerty, diskotéky, zábavy, plesy a iné, je v dňoch pondelok až štvrtok a v nedeľu prevádzkový čas v časovom rozmedzí od 6.00 hod. do 24.00 hod. a v dňoch piatok a sobota v časovom rozmedzí od 6.00 hod. do 2.00 hod. nasledujúceho dňa, s výnimkou ulíc Okružná a Cementárenská. V prevádzkach s predajom alkoholu a v prevádzkach služieb s predajom a/alebo s podávaním alkoholu bez hudobnej produkcie, umiestnených na Okružnej a Cementárenskej ulici, je prevádzkový čas v dňoch pondelok až štvrtok a v nedeľu v časovom rozmedzí od 6.00 hod. do 22.00 hod. a v dňoch piatok a sobota v časovom rozmedzí od 6.00 hod. do 1.00 hod. nasledujúceho dňa.

Všeobecne záväzné nariadenie mesta Stupavy č. 4/2024 o poplatkoch za znečistenie ovzdušia emisiami z malého zdroja

Nové VZN bolo vypracované z dôvodu zmeny podmienok pre prípadných poplatníkov za znečistenie ovzdušia, nakoľko NR SR schválila zákon č. 190/2023 o poplatkoch za znečistenie ovzdušia, ktorý nadobudol účinnosť

začiatkom tohto roka. (Viac informácií nájdete vo zverejnenom VZN č. 4/2024).

Neschválené VZN

Mestské zastupiteľstvo neschválilo všeobecne záväzné nariadenie o zákaze podávania alebo používania alkoholických nápojov na verejne prístupných miestach na území mesta Stupavy. Navrhované VZN vymedzilo konkrétne ulice a iné verejné priestranstvá najmä v centrálnej mestskej zóne a prilahlých uliciach, zároveň určilo výnimky z týchto zákazov počas kultúrnych podujatí organizovaných či podporovaných mestom. Navrhované VZN nezískalo na schválenie dostatočný počet hlasov poslancov.

Stiahnuté VZN

V rámci programu zasadnutia MsZ mal byť prerokovaný aj návrh všeobecne záväzného nariadenia o dočasnom parkovaní motorových vozidiel na vymedzenom území mesta. Pôvodný návrh mal spoplatniť vybrané najfrekventovanejšie parkoviská na Hlavnej ulici (oproti Bille), Námestí sv. Trojice, na Slovenskej ulici, na Nám. M. R. Štefánika a na križovatke ulíc Mlynská – Agátová, a to počas pracovných dní od 8.00 – 18.00 hod. a v sobotu od 8.00 – 12.00 hod. Výška úhrady bola navrhnutá na 1 euro/60 min., pričom max. výška úhrady na 1 deň by bola 6 eur. Po pripomienkach dopravnej komisie boli do návrhu VZN doplnené ešte ďalšie parkoviská – Hlavná/Nová, pri zdravotnom stredisku, pred školou na Školskej ul. a na Kúpeľnej ul. pri MKIC Stupava. Nakoľko k zverejnenému návrhu VZN prišlo na MsÚ Stupava viac relevantných pripomienok, návrh VZN bol z rokovania zastupiteľstva stiahnutý.

Žiadosť o dotáciu

Mestské zastupiteľstvo schválilo predloženie žiadosti o nenávratný finančný príspevok za účelom realizácie projektu „Zvýšenie vyzbieraného vytriedeného odpadu“ v maximálnej výške celkových oprávnených výdavkov do 600 000 eur s DPH. Hlavným predmetom projektu by mal byť nákup hnutelných vecí – ako sú nosič kontajnerov, traktorové kosačky, nákladné vozidlo, zberné nádoby a notebook pre administratívu –, ako aj fungovanie zberného dvora. V rámci uznesenia poslanci schválili tiež zabezpečenie realizácie projektu v súlade s podmienkami poskytnutia nenávratného finančného príspevku, zabezpečenie finančných prostriedkov na spolufinancovanie projektu vo výške 8 % z celkových oprávnených výdavkov projektu a zabezpečenie finančného krytia neoprávnených výdavkov z rozpočtu mesta Stupavy.

Kontokorentný úver

Poslanci schválili tiež prijatie kontokorentného úveru vo výške 1 400 000 eur na financovanie kapitálových investičných výdavkov mesta Stupavy s konečnou splatnosťou úveru 10 rokov. Úver bol schválený 28. apríla 2022 uznesením č. 49/2022 na projekt „Nad-

stavba panelovej školy Základnej školy kpt. Jána Nálepku v Stupave“ so splatnosťou 1 rok (lehota čerpania od 11. 5. 2022 do 31. 3. 2023). Vedenie mesta následne požiadalo o prolongáciu úveru – teda predĺženie lehoty platnosti do 10. 5. 2024.

Zmeny rozpočtu

Poslanci schválili prvú aj druhú zmenu rozpočtu mesta Stupavy, príspevkových a rozpočtových organizácií na rok 2024. Vedúca ekonomického oddelenia MsÚ Katarína Tom-

	Rozpočet po 1. zmene	Zmeny rozpočtu	Rozpočet po 2. zmene
Bežné príjmy mesta	13 971 319	300 223	14 271 542
Bežné príjmy RO	530 874	-	530 874
Bežné príjmy celkom	14 502 193	300 223	14 802 416
Bežné výdavky mesta	6 318 636	216 075	6 534 711
Bežné výdavky RO	8 349 448	180 304	8 529 752
Bežné výdavky celkom	14 668 084	-396 379	15 064 463
Schodok bežného rozpočtu	- 165 891	-396 379	-262 047
Kapitálové príjmy	635 000	33 400	668 400
Kapitálové výdavky	300 000	204 100	504 100
Prebytok kapitálového rozpočtu	335 000	- 170 700	164 300
FO príjmy	399 503	1 400 000	1 799 503
FO výdavky	273 920	1 400 000	1 673 920
Prebytok finančných operácií	125 583	-	125 583
Prebytok rozpočtového hospodárenia	+ 294 692	-266 856	27 836

kovičová uviedla, že 1. zmena rozpočtu sa týka preneseného výkonu štátnej správy, ide najmä o bežné transfery na ZŠ, kde sa zvyšujú bežné výdavky. Druhá zmena rozpočtu súvisí s požiadavkami vedúcich oddelení MsÚ, primátora mesta a s vývojom potrieb mesta.

Bezpečnostný a kamerový systém

Poslanci schválili zámer obstarania bezpečnostného a kamerového systému pre Verejnoprospešné služby Stupava. Okrem zvýšenia bezpečnosti sídla VPS na Dlhej ulici bude efektívnejšie monitorovaný aj zberný dvor či Dom smútku.

Rekonštrukcia verejného vodovodu

Infraštruktúra verejného vodovodu pitnej vody v Stupave na uliciach Zdravotnícka, Bezručova, Budovateľská, Agátová (budova MKIC), Ružová (budova materskej školy) a Hlavná (stará budova základnej školy, učiteľský dom, prevádzka pizzerie, 3 prilahlé rodinné domy), prostredníctvom ktorej sa zabezpečuje dodávka pitnej vody, sa nachádza v dlhodobom nevyhovujúcom stave, dôsledkom čoho dochádza k pravidelným únikom vody. Tento stav spôsobuje zaťaženie rozpočtu mesta z dôvodu sanácií havarijných situácií vodovodu. Každá sanácia si vyžaduje rozkopávku cestnej infraštruktúry, prípadne chodníkov.

V minulosti došlo na spoločnom rokovaní vedenia mesta Stupavy s Bratislavskou vodá-

STUPAVA

renskou spoločnosťou (BVS) k vzájomnej dohode o potrebe rekonštrukcie vodovodu a jej 50-percentnom spolufinancovaní zo strany BVS, ktorá by sa po zrealizovaní rekonštrukcie stala prevádzkovateľom vodovodu. Spoluúčasť mesta Stupavy možno refinancovať prostredníctvom Environmentálneho fondu ministerstva životného prostredia za zvýhodnených úrokových sadzieb. Mestské zastupiteľstvo zámer rekonštrukcie verejného vodovodu pitnej vody na vyššie spomenutých uliciach schválilo a zároveň uložilo mestskému úradu povinnosť vypracovať možnosti financovania

zámeru v spolupráci s BVS.

Petície v roku 2023

Hlavná kontrolorka informovala, že v roku 2023 boli podané 2 petície. Predmetom prvej bola žiadosť o premiestnenie stojiska komunálneho odpadu o najmenej 10 m ďalej od bytového domu na Hlavnej ul. č. 62 + 60 a bližšie k obyvateľom bytového domu na Hlavnej ul. č. 52 + 54 + 56 v Stupave, schváleného uznesením MsZ v Stupave č. 52/2022 dňa

28. 4. 2022. Dňa 2. 3. 2023 bola petícia vzatá späť osobou uvedenou na prvej pozícii v podpisovom hárku.

Druhá petícia sa týkala zriadenia priechodu pre chodcov na Hviezdoslavovej ulici a bola postúpená Slovenskej správe ciest, nakoľko ide o cestu I. triedy, ktorá je v správe SSC.

Detská ortodoncia v Stupave

Na základe výsledku obchodnej verejnej súťaže na nájom nebytových priestorov na prízemí zdravotného strediska mesto uzatvorením zmluvy s víťazom súťaže, ktorý prejavil záujem o tento priestor a ako jediný predložil ponuku. Záujemca ako účel nájmu uviedol prevádzkovanie zubnej ambulancie so zameraním na detskú stomatológiu a detskú ortodonciu.

Oblíbená kaviareň ostáva

Riaditeľka MKIC Stupava Mária Šimončíčová informovala o výsledku obchodnej verejnej súťaže na nebytové priestory v kultúrnom dome, ktoré doposiaľ slúžili na účely kaviarne. Keďže jedinou ponuku predložila spoločnosť KINOX SK, s. r. o., obľúbená kaviareň, ktorá súvisí aj so zabezpečením prevádzky kina, ostáva v kultúrnom dome aj naďalej v pôvodných priestoroch.

Erika Piesecká

Najbližšie zasadnutie mestského zastupiteľstva sa uskutoční 30. mája 2024 o 14.00 hod. v budove MKIC Stupava.

ZO ZÁPISNÍKA MESTSKEJ POLÍCIE

Dňa 24. 3. 2024 o 15.40 hod. hliadka MsP preverila oznámenie o nelegálnom výrube dreva v Pindrovom sade. Na mieste zistila totožnosť pilčíka, ktorý predložil potrebné doklady a uviedol, že výrub má povolený. Hliadka povolenie preverila u príslušného správcu, ktorý povolenie potvrdil.

Dňa 25. 3. 2024 v čase 17.49 hod. bola hliadka MsP požiadaná príslušníkom obvodného oddelenia policajného zboru Stupava o preverenie krádeže elektrokolobežky na Kúpeľnej ulici. Na mieste sa hliadka skontaktovala s poškodenou, ktorá uviedla, že kolobežka bola odstavená vo vstupnej chodbe pri schodisku obytného domu. Ďalej uviedla, že vchodové dvere je možno otvoriť len čipom alebo domovým zvončekom príslušných bytov. Dvere javili známky páčenia a predbežná škoda bola poškodenou vyčíslená na 350 eur. Hliadka MsP vyhodnotila situáciu na mieste, že bol spáchaný trestný čin krádeže vlámaním, preto bola na miesto privolaná hliadka OOPZ Stupava, ktorá si vec prevzala.

Dňa 28. 3. 2024 v čase 13.15 hod. hliadka MsP riešila dopravný priestupok na ulici J. Kráľa, keď spozorovala okoloidúceho muža, ako spadol na zem a udrhel si hlavu. Hliadka preto okamžite zasiahla. Zranenej osobe skontrolovala životné funkcie a možné poranenia. Privolala rýchlu záchranú pomoc, ktorá po príchode konštatovala vysoký krvný

tlak a možné vnútorné poranenie, preto zraneného transportovala na odborné vyšetrenie do nemocnice Bory.

Dňa 30. 3. 2024 o 3.11 hod. hliadka MsP prijala telefonické oznámenie, že na Budovateľskej ulici pri potoku je bitka. Po príchode na miesto hliadka zistila, že na moste cez potok

leží muž, ktorý bol pri vedomí, ale mal viacero tržných poranení na hlave a pravdepodobne zlomený nos. Hliadka si preto vyžiadala prostredníctvom operačného strediska PZ na miesto hliadku OO PZ Stupava, ako aj rýchlu záchranú pomoc, ktorá po príchode osobu ošetrila a následne previezla na odborné lekárske vyšetrenie do nemocnice Bory. Udalosť ďalej vyšetruje obvodné oddelenie policajného zboru Stupava ako podozrenie z trestného činu ublíženia na zdraví v súbehu s trestným činom výtržníctva.

Dňa 29. 4. 2024 o 14.50 hod. bolo hliadke telefonicky oznámené, že na križovatke ulíc Hlavná – Školská – Zdravotnícka došlo k dopravnej nehode, kde maloletý chlapec na kolobežke narazil do motorového vozidla. Chlapec, vodič motorového vozidla aj svedkyňa uvedenej udalosti sa nachádzajú na Kúpeľnej ulici pri Mestskom kultúrnom a informačnom centre. Po príchode hliadky MsP na miesto bolo zistené, že ide o maloletého chlapca, ktorý mal viditeľné vonkajšie zranenia, a to odraté ľavé koleno a pravý lakeť. Na základe zistených skutočností bola hliadkou MsP Stupava privolaná rýchla zdravotná pomoc a oddelenie dopravných nehôd Malacky, ktorí si po príchode na miesto uvedenú udalosť prevzali. Zároveň bol vyrozumený aj zákonný zástupca maloletého chlapca.

Dňa 8. 5. 2024 v čase 18.45 hod. bola hliadka MsP vyslaná na Malackú ulicu k stavebninám Krajn, kde sa malo po ceste pohybovať šesť býkov. Hliadka MsP vec na mieste preverila a na základe miestnej znalosti vyrozumela majiteľa zvierat, ktorý bezprostredne za pomoci techniky zvieratá odprevadil do výbehu. Hliadka MsP zastavila na ulici Malacká obojsmerne premávku vozidiel, aby zabezpečila bezpečný presun hospodárskych zvierat.

Dňa 9. 5. 2024 v čase 11.55 hod. prijal operátor MsP telefonické oznámenie na linku 159, že niekoľko dní po sebe si neprevzala obed v školskej jedálni staršia pani a ani neodpovedá na telefonické volania. Hliadka MsP preto preverila v evidenciách miesto trvalého pobytu a ďalšie potrebné údaje, kontaktovala správcu bytovky, kde mala pani trvalý pobyt, a ten za prítomnosti hliadky MsP byt otvoril. Pani ležala vo vstupnej chodbe bytu na zemi, nejavila známky života. Na miesto udalosti bola privolaná hliadka obvodného oddelenia PZ Stupava a obhliadajúci lekár, ktorý vylúčil cudzie zavinenie.

Hliadky MsP sa v uplynulom období venovali aj priestupkom v cestnej premávke, kde riešili celkom 131 priestupkov, či už v blokovom konaní na mieste, alebo napomenutím. Najčastejším porušením pravidiel cestnej premávky bolo parkovanie na verejnej zeleni, nerešpektovanie dopravných značiek zákaz zastavenia a parkovanie na chodníkoch. MsP riešila 13 priestupkov proti verejnému poriadku, a to najmä za znečisťovanie verejných priestranstiev, vzbudzovanie verejného pohoršenia a rušenie nočného pokoja.

Aj tento rok môžete v týchto dňoch v uliciach Stupavy stretnúť skupiny žiakov základnej školy sprevádzané mestskou políciou. Základná škola kpt. J. Nálepku a Mestská polícia v Stupave spolu realizujú užitočný vzdelávací projekt v rámci hodín dopravnej výchovy **DETSKÁ DOPRAVNÁ HLIADKA**. Triedy druhého ročníka základnej školy môžu vidieť prácu mestskej polície pri kontrole dodržiavania základných dopravných predpisov v meste.

PIETNY AKT

V piatok 3. mája sme si aj v Stupave pripomenuli 105. výročie tragickej smrti generála Milana Rastislava Štefánika, ktorý zahynul pri leteckom nešťastí v Ivanke pri Dunaji 4. mája 1919. Na pietnej slávnosti sa zúčastnili zástupcovia miestnych organizácií a spolu s vedením mesta položili kvety k pamätníku nášho národného hrdinu.

„Ocitol som sa v živote. Videl som tie obrovské vlny, tie nemilosrdné vlny, i bolo mi jasno, že vzdor všetkej sebadôvere, vzdor nádeje a povzbudzovania priateľov, vzdor nadšenia môjho a relatívneho šťastia, výhlady do budúcnosti sú veľmi nejasné. Napriek tomu som žil krásny život. Prežíval som večnosť v sekundách.“

Citát – gen. M. R. Štefánik

Erika Piesecká, foto: Peter Kubička

STUPAVSKÉ SRDCE

Mesto Stupava organizuje od roku 2015 charitatívny projekt Stupavské srdce, ktorý je zameraný na vzájomnú solidárnosť a pomoc. Cieľom projektu je darovať nevyužitú a zachovanú veci rodinám aj jednotlivcom.

Zbierka sa uskutoční Kedy: 19. júna – 21. júna
(od stredy do piatka)
Kde: výstavná sála MKIC
Čas: 16.00 do 17.30 hod.

Sociálna burza Kedy: 22. júna
Kde: výstavná sála MKIC
Čas: 8.00 – 11.30 hod.

Zbierame:
hračky (kočičky pre bábiky, exteriérové hračky – do piesku, lopty),
spoločenské hry, skladačky,
stavebnice – len použiteľné!
Letné oblečenie a obuv.

Charitatívnu burzu Stupavské srdce tradične organizuje Soňa Tomeková z referátu sociálnych vecí Mestského úradu v Stupave. Kontakt: 02/6020 0914, sona.tomekova@stupava.sk

TURISTIKA PO EURÓPE SA SKONČILA V NEMOCNICI

Chodci, nezabúdajte, že v noci a pri zhoršenej viditeľnosti musíte byť viditeľní.

Dopravní policajti Okresného riaditeľstva PZ v Malackách boli dňa 24. apríla krátko po 22.00 hod. vyslaní na štátnu cestu I/2 medzi Stupavou a Lozornom k dopravnej nehode chodca s motorovým vozidlom. Podľa doposiaľ zistených informácií dvaja poľskí neosvetlení chodci oblečení v maskáčových šatách putovali na územie Českej republiky. V jazdnom pruhu cestnej komunikácie došlo k stretu jedného z nich s motorovým vozidlom. Následkom zrážky utrpel zranenia,

s ktorými bol prevezený do jednej z bratislavských nemocníc. Presné príčiny a okolnosti dopravnej nehody sú v štádiu vyšetrovania.

VIETE, ŽE...?

- daždivé, hmlisté počasie, tma, ovplyvňujú vašu ne/viditeľnosť na cestnej komunikácii,
- v tmavom odevu vás vodič spozoruje z 18 m s reflexnými prvkami ste viditeľní z diaľky 200 m,

- odev v oranžovej alebo žltej farbe síce vašu viditeľnosť zvyšuje, ale nie je dostatočnou adekvátnou náhradou reflexného prvku,
- povinnosť používania reflexných prvkov ukladá i zákon o cestnej premávke: „Za zníženej viditeľnosti musí mať chodec idúci po krajnici alebo po okraji vozovky na sebe viditeľne umiestnené reflexné prvky alebo oblečený reflexný bezpečnostný odev.“

Jana Šimunková

NAŠE MÁJOVÉ PRÁCE

VPS STUPAVA

Jarné mesiace pre nás znamenajú, že sa naplno rozbieha sezóna kosenia, takže ku každodenným činnostiam pridávame aj tieto výjazdy. Okrem toho sa venujeme zberu odpadu, čisteniu ulíc, opravám mestského mobiliára či chodníkov, ale aj lokálnemu asfaltovaniu ciest, odstraňovaniu čiernych skládok alebo udržiavaniu cyklotrasy. Nechýbali sme ani pri stavaní mája pred kultúrnym domom či pri upratovacích brigádach rôznych spolkov v Stupave.

Nájdete nás na Instagrame

Ak novinky sledujete hlavne na Instagrame, nájdete tam aj správy od nás. Stačí nás vyhľadať ako @vps_stupava a budete mať informácie z prvej ruky.

Opravený chodník na Hlavnej ulici

Po prácach na vodovodných sieťach nám ostal ako nechcený darček zabetónovaný chodník na Hlavnej ulici. Okrem toho, že bol nerovný, narúšal aj estetiku danej lokality, a tak sme sa pustili do práce. Dnes už môžete prechádzať chodníkom, ktorý je takmer na nerozoznanie od pôvodného.

lity, a tak sme sa pustili do práce. Dnes už môžete prechádzať chodníkom, ktorý je takmer na nerozoznanie od pôvodného.

Vysadili sme 35 stromčekov

V uplynulých týždňoch sme sa venovali aj výsadbe nových stromov. Pribudli

hlavne v okolí Pivovarnického a Vacháľkovho rybníka, kde nám s výsadnou pomohli členovia Rybárskeho združenia Stupava. Spolu tak našli svoje miesto jeden platan, tri lípy, jeden dub červený a tridsať bukov. Stromy budeme chodiť v suchu pravidelne kontrolovať a polievať, veríme, že sa im bude dariť.

Kvetinová výzdoba v mestečku

V apríli už tradične sadíme aj muškáty, ktoré nám závidia aj v okolitých mestečkách.

kách. Budú nám spríjemňovať prechádzky mestom počas najbližších mesiacov.

Údržba detských ihrísk

V peknom počasí sú v plnej prevádzke aj detské ihriská, preto sme na nich pokračovali v úpravách, opravách a výmene piesku. Ich zoznam môžete nájsť aj na prehľadnej mapke na našej webovej stránke www.vps-stupava.sk.

VPS STUPAVA

PRACOVNÉ DNI:

7.00 – 15.30

OBEDNÁ PRESTÁVKA 11.30 – 12.30

STRÁNKOVÉ DNI:

PONDELOK 7.00 – 15.30

OBEDNÁ PRESTÁVKA 11.30 – 12.30

STREDA 7.00 – 15.30

OBEDNÁ PRESTÁVKA 11.30 – 12.30

ČO PATRÍ DO NÁDOB NA KUCHYNSKÝ ODPAD

Aj v Stupave je zavedený zber kuchynského odpadu od bytových domov, ich obyvatelia tak majú možnosť využiť hneď 120-litrové nádoby na kontajnerovom stojisku. Tento odpad sa následne zbiera a zväža na ďalšie spracovanie, čím sa zaráta do celkového množstva vytriedeného odpadu v meste. Podľa toho, koľko percent z celkového množstva odpadu sa mestu podarí vyseparovať, je následne určený mestám a obciam aj poplatok za skládovanie. To znamená, čím vyšší podiel vytriedeného odpadu Stupava zaznamená, tým nižšie sú zákonné poplatky za komunálny odpad, ktoré stanovuje štát. Aj preto je dôležité, aby do nádob na kuchynský odpad obyvatelia vhadzovali iba kuchynský odpad. Často sa totiž stáva, že v nich nájdeme aj zelený odpad zo záhrad, prípadne komunálny odpad. Takto sa znehodnotí celá nádoba, prípadne aj celá zväžaná várka odpadu.

ČO PATRÍ DO KUCHYNSKÉHO ODPADU:

starý chlieb a pečivo, zvyšky jedla, kávy a čaju, mäso, ryby, mliečne výrobky, vajcia, potraviny po záručnej lehote, vaječné a orechové škrupiny.

NEPATRÍ SEM:

Do nádob na kuchynský odpad nepatria použitý jedlý olej a tuk, zelený odpad zo záhrad, stavebný odpad, triedený odpad či textil – na tieto druhy odpadu sú určené samostatné nádoby. Do komunálneho odpadu patria cigaretové ohorky, plienky, vrecká z vysávača.

Kompostovateľné vrecká

Kuchynský odpad do hnedých nádob je možné vkladať v kompostovateľných vreckách, prípadne vysypať zo svojej nádoby priamo bez vrecka. Nie je možné vkladať do nádoby kuchynský odpad v plastových nekompostovateľných taškách alebo vreckách.

Obyvatelia rodinných domov a záhradkári majú možnosť tento odpad odovzdať v zbernom dvore alebo použiť označenú nádobu na voľne prístupnom kontajnerovom stojisku. Na vhodný zelený odpad z kuchyne, ako sú šupky, škrupiny, zvyšky ovocia a zeleniny, je možné využiť kompostéry, ktoré boli pridelené záujemcom mestom Stupavou.

KOĽKO SME MALI ODPADU?

Mesto Stupava, ako aj ostatné mestá a obce, každoročne vyhodnocuje množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu vo svojom katastrálnom území. V dôsledku nárastu počtu obyvateľov sa toto množstvo každoročne zvyšuje, za rok 2023 predstavuje 5 775,81 tony s mierou vytriedenia na úrovni 35,51 %.

V porovnaní s rokom 2022, keď mesto dosiahlo 37,06 % mieru triedenia, došlo k miernemu poklesu. Miera separácie komunálnych odpadov priamo úmerne ovplyvňuje výšku poplatku za uloženie odpadov na skládku. Vzhľadom na to, že sa mestu nepodarilo prekročiť 40 % mieru vytriedenia, zákonný poplatok za uloženie na skládku zostáva rovnaký ako v predchádzajúcom roku.

V porovnaní s rokom 2022 evidujeme pri vyzbieranom papieri a lepenke pokles o 15 %, pri tetrapakoch pokles zhruba o 45 %, pri kovových obaloch pokles viac ako 29 %, pri biologicky rozložiteľnom, kuchynskom a reštauračnom odpade bol zaznamenaný pokles zhruba o 38 %. Pokles bol zaznamenaný aj pri ďalších kovoch zbieraných v zbernom

dvore. Vyzbierané plasty či sklo ostávajú zhruba na rovnakej úrovni ako v roku 2022. Výraznejší nárast však evidujeme na úrovni takmer 33 %, ktorý je pri vyzbieraných jedlých olejoch a tukoch, alebo 67 % pri žiarivkách a inom odpade obsahujúcom ortuť.

Erika Piesecká, foto: švo

DOBROVOLNÝ HASIČSKÝ ZBOR STUPAVA

POMOC PRI VYTIAHNUTÍ NÁKLADNÉHO VOZIDLA

V stredu 10. 4. 2024 sme boli o 15.45 hod. vyslaní Operačným strediskom Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Bratislave ako technická pomoc do lokality Medené Hámre pri Borinke. Pomáhali sme uviaznutému nákladnému vozidlu so zahraničnou ŠPZ, ktoré sa sem dostalo pre chybnú navigáciu.

Keďže cesta bola pre rozmery vozidla nevyhovujúca, došlo k jeho skĺznutiu

mimo vozovky. Jednotka na mieste odstránila niekoľko spadnutých stromov a asistovala pri vrátení vozidla späť na spevnenú vozovku. Vodič sa následne s nákladným vozidlom vrátil do obce Borinka. Na mieste zasahovalo celkovo 5 členov nášho zboru s technikou záchranný automobil – Steyr 13S23 a taktiež hliadka Policajného zboru Slovenskej republiky.

POŽIAR ODPADU A PORASTU

V pondelok 8. 4. 2024 sme boli o 10.21 hod. vyslaní Operačným strediskom Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Bratislave k požiaru v Stupave na Mariánskej ulici. Horel odpad a pri-

lhlý porast na poli. Jednotka na mieste požiar uhasila pomocou jedného prúdu, odpad rozhrabala a dôkladne schladila jeho okolie vodou. V čase hasenia požiaru dorazila na miesto udalosti aj jedna jednotka Hasičského a záchranného útvaru hl. mesta Bratislavy. Na mieste zasahovali 4 členovia nášho zboru s technikou CAS32 Tatra 815 a 3 profesionálni hasiči z Bratislavy s jedným kusom techniky.

POŽIAR V BORINKE

V pondelok 25. 3. 2024 sme boli o 14.49 hod. vyslaní Operačným strediskom Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Bratislave k požiaru v obci Borinka. Naša jednotka vykonala

výjazd s technikou záchranný automobil – Steyr 13S23 a celkovo s 5 hasičmi. Po príchode na miesto bolo zistené, že

susedného porastu, aby zamedzila ďalšiemu šíreniu požiaru. Následne na miesto dorazili aj jednotky Hasičského a záchranného útvaru hl. mesta Bratislavy, v súčinnosti s ktorými došlo k úplnej likvidácii udalosti. Naši hasiči zasahovali s použitím autonómnych dýchacích prístrojov. Na mieste zasahovali aj príslušníci Policajného zboru Slovenskej republiky a zisťovateľ príčin vzniku požiarov z Okresného ria-

horí celá jednoduchá drevená stavba a oheň sa rozšíril aj na trávnatý porast susedného pozemku. Jednotka nasadila 2 prúdy na hasenie požiaru aj

ditelstva Hasičského a záchranného zboru v Malackách. Zásah bol pre našu jednotku ukončený krátko pred 16.30 hod.

POŽIAR NA MARIÁNSKEJ ULICI V STUPAVE

V nedeľu 24. 3. 2024 sme boli o 14.34 hod. vyslaní Operačným strediskom Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Bratislave k požiaru skladovej haly na Mariánskej ulici. Náš zbor vykonával výjazd s dvomi jednotkami a technikou záchranný automobil – Steyr 13S23 a CAS32 – Tatra 815. Po príchode na miesto udalosti bolo zistené, že horí v areáli s opustenými skladovými halami. Jednotka vykonala násilný vstup do areálu, aby bolo možné priblížiť techniku k miestu požiaru. V jednej opustenej hale pretrvával požiar odpadu, vplyvom ktorého došlo k poškodeniu konštrukcie haly. Na mieste boli v súčinnosti s profesionálnymi hasičmi vykonávané hasebné a likvidačné práce. Členovia našej jednotky zasahovali s použitím dýchacích prístrojov. Na mieste zasahovali okrem našich jednotiek aj príslušníci Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky z Bratislavy a Malaciek, príslušníci Policajného zboru Slovenskej republiky a Mestskej polície Stupava.

VYPAL'OVANIE, ALE AJ SPAL'OVANIE TRÁVY A KONÁROV JE ZAKÁZANÉ

§ Najmä záhradkári sa v jarných mesiacoch často zbavujú nepotrebného biologického odpadu zo svojich záhrad, porastov, tráv, lístia, ich vypal'ovaním či spal'ovaním.

Vypal'ovaním porastov sa rozumie ich likvidácia ohňom, a to v mieste ich rastu. Takéto konanie však vyslovene zakazuje zák. č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi.¹ Za porušenie zákazu vypal'ovať porasty bylín, kríkov a stromov hrozí fyzickej osobe pokuta do

331 eur a právnickej osobe do 16 596 eur.² Vypal'ovanie je zakázané najmä z dôvodu možného rozšírenia kontrolovaného horenia až do požiaru, ako aj z ekologických dôvodov.

Naproti tomu spal'ovaním porastov je ich likvidácia ohňom na inom mieste, ako

v mieste, kde tento porast bol fyzicky zakorenený, resp. kde pôvodne rástol, a to zväčša v plechovom sude alebo v ohnisku. Aj takéto konanie – spal'ovanie biologického odpadu, je protizákonné, a to podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, ktorý zakazuje biologicky rozložiteľný odpad zneškodňovať spal'ovaním.³ Za porušenie toho zákazu hrozí fyzickej osobe pokuta do 1 500 eur a právnickej osobe pokuta od 4 000 eur do 350 000 eur.⁴ Dôvod, pre ktorý je spal'ovanie zakázané, je predovšetkým ten, že pri ňom dochádza k uvoľňovaniu pre zdravie nebezpečných látok do ovzdušia, ale aj preto, že poškodzuje životné prostredie a zabíja užitočné mikroorganizmy a spôsobuje mnohé ďalšie negatívne následky pre človeka i prírodu.

Nielen záhradkári by preto mali mať vždy na zreteli, že vypal'ovanie, ako aj spal'ovanie

odpadu zo záhrad je protizákonné a sankcionované vysokými pokutami. Biologicky rozložiteľný odpad nie je možné ani ukladať na skládke, ale možno ho napr. zhodnotiť kompostovaním.

DHZS

1 § 8 písm. a/ zák. č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi
Právnická osoba a fyzická osoba – podnikateľ nesmie vypal'ovať porasty bylín, kríkov a stromov.

§ 14 ods. 2 písm. b/ zák. č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi
Fyzická osoba nesmie vypal'ovať porasty bylín, kríkov a stromov.

2 § 59 ods. 2 písm. j/ zák. č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi
Krajské riaditeľstvo alebo okresné riaditeľstvo môže uložiť pokutu do 16 596 eur právnickej osobe alebo fyzickej osobe – podnikateľovi, ktorá poruší povinnosť ustanovenú v tomto zákone tým, že vypal'uje porasty bylín, kríkov a stromov alebo zakladá oheň v priestoroch alebo na miestach, kde by mohlo dôjsť k jeho rozšíreniu.

§ 61 ods. 4 písm. f/ zák. č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi
Pokarhanie alebo pokuta do 331 eur možno uložiť fyzickej osobe, ktorá sa dopustí priestupku na úseku ochrany pred požiarimi tým, že vypal'uje porasty bylín, kríkov a stromov alebo zakladá oheň v priestoroch alebo na miestach, kde by mohlo dôjsť k jeho rozšíreniu.

3 § 13 písm. g/ ods. 2 zák. č. 79/2015 Z. z. o odpadoch
Zakazuje sa zneškodňovať spal'ovaním biologicky rozložiteľný odpad okrem zneškodnenia odpadov, na ktorý bol vydaný súhlas podľa § 97 ods. 1 písm. b).

4 § 115 ods. 2 písm. a/ zák. č. 79/2015 Z. z. o odpadoch
Za priestupok podľa § 13 písm. g/ ods. 2 možno uložiť pokutu do 1 500 eur.

§ 117 ods. 6 zák. č. 79/2015 Z. z. o odpadoch
Pokutu od 4 000 eur do 350 000 eur uloží príslušný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva právnickej osobe alebo fyzickej osobe – podnikateľovi, ktorá poruší povinnosť podľa § 13.

18 OTÁZOK PRE ING. MARTINA ORBÁNA

Z ODDELENIA MAJETKOVOPRÁVNEHO A LEGISLATÍVNEHO MSÚ STUPAVA, REFERÁTU SPRÁVY MAJETKU, EVIDENCIE DOMOV

Pán Orbán, vaše meno sa u nás vyskytuje pomerne často. Stretli ste sa už s tým, že si vás ľudia pomýlili?

Máte pravdu, menovcov mám napríklad aj v komore geodetov. Je to maďarské meno, pochádza z tej časti Maďarska, ktorá susedí s Rumunskom. Po pôvode svojho mena som nepátral, ale dopočul som sa, že „or bán“ bol kedysi vysoký kráľovský úradník.

Odkiaľ pochádzate?

Já su ze Skalice. Už viac ako päť rokov som oficiálne Stupavčan.

Akú školu ste vyštudovali?

Absolvoval som Stavebnú fakultu SVŠT, odbor geodézie a kartografie.

Stále vás baví pátrať v mapách?

Bol to môj prvý impulz po maturite. Vždy som sa rád túlal po borách. A tam potrebujete nájsť správne cesty. Avšak počas štúdia na vysokej škole som zistil, čo všetko tvorba máp zahŕňa: kartografiu, matematiku, matice – veľmi náročné štúdium, musel som ho stráviť. Našťastie, vydržal som.

Doba sa však zmenila...

Samozrejme, technika veľmi pomáha. Teraz sa bez GPS, fotogrametrie, dronov či nových technológií nezaobídeme.

Akú má Stupava nadmorskú výšku?

Konkrétne, na námestí pred kostolom okolo 181 metrov nad morom.

Je kopcovitá?

Určite. Je tu horný a dolný koniec, máme aj Na pažici...

Kolko je v Stupave ulíc?

Ulic asi stoštyridsať a niekoľko námestí.

Vo svojej funkcii ste už dva roky. Čo všetko zastrešuje vaša pracovná náplň?

Keďže pracujem v majetkovo-právnom oddelení, moja agenda zahŕňa najmä evidenciu parciel a pozemkov, súpisných a orientačných čísel domov, garáží, chatiek a iných budov.

Kde ste pracovali pred tým, ako ste nastúpili na mestský úrad?

Dlhé roky som bol zamestnaný na Magistráte hlavného mesta SR, neskôr som svoju profesiu vykonával ako živnostník. Prakticky od času, ako som skončil školu, som celý svoj profesijný život pracoval v geodetickom priestore.

V rámci svojej činnosti overujete aj konkrétne pozemky v katastri?

Áno, napríklad pri vyrovnaní majetkovo-právnych vzťahov k pozemkom, ktoré prechádzajú do majetku mesta, zabezpečujem ich zápis v katastri. Taktiež objednávam a zabezpečujem geometrické plány, znalecké posudky k mestským pozemkom.

Ako dlho trvá, kým vydáte súpisné alebo orientačné číslo? Aké sú tam lehoty?

Je to asi desať dní po nadobudnutí právoplatnosti kolaudačného rozhodnutia, prípadne od podania žiadosti stavebníka. Súpisné číslo súvisí s vlastníckymi vzťahmi k príslušnej stavbe, ktoré evidujú katastrálne úrady, orientačné číslo zase prideliť mesto v rámci jednotlivých ulíc.

Ako je to so žiadosťami o určenie súpisného, resp. orientačného čísla? Vnímáte nárast kolaudácií v Stupave?

Žiadosti prichádzajú sporadicky, snažím sa ich vybavovať v lehotách. Čo sa týka toho, či v meste Stupave pribúda viacej stavieb, nemyslím si. Momentálne mám troška viac agendy so žiadosťami o vybavenie potvrdenia o veku stavby, čo je povinnou prílohou k príspevku od štátu na zateplenie stavieb – rodinných domov.

Na čom práve pracujete?

Vybavujem žiadosti o pridelenie súpisného čísla a riešim iné pracovné veci podľa potreby mestského úradu.

Máte deti?

Áno, dve, chlapca a dievča – ako sa hovorí, už sú na chlebe.

Čomu sa venujete vo svojom voľnom čase?

Keďže deti sú už dospelé, tak sa mi pred rokmi ozvali zo Slovenského krúžku a Skalícianov v Bratislave. Stretáme sa viac-menej pravidelne a snažíme sa o udržiavanie folklórnych tradícií najmä z uvedených regiónov.

Takže aj spievate?

Spievam aj tancujem. Všetko je na báze dobrovoľnosti, nie sme nejako oficiálne organizovaní. Napriek tomu toto folklórne združenie oslávilo minulý rok už sto rokov svojej činnosti.

Máte pre Stupavčanov nejaké odporúčanie, ako urýchliť vybavenie ich žiadosti na mestskom úrade?

Áno. Aby nezabúdali do svojich žiadostí uviesť „pojítka“ – teda kontakt na seba, prípadne aby svoje žiadosti podávali kompletne a s požadovanými prílohami.

Eva Švoňavová, foto: autorka

OCENENÍ DARCovia

Hodnotiaca členská schôdza Miestneho spolku Slovenského Červeného kríža Stupava sa uskutočnila 27. apríla 2024.

V jej úvode vystúpila detská folklórna skupina Stupavjének pod vedením umeleckej vedúcej pani Olgy Šaliovej, ktorá vo svojom príspevku vyzdvihla význam darcovstva krvi pri záchrane života. Jej vystúpenie ocenili prítomní dlhotrvajúcim potleskom.

Minútou ticha sme si potom uctili členov nášho miestneho spolku, ktorí už nie sú medzi nami. Ako spomienka na nich horela počas schôdze na stole sviečka.

Janského plakety

Veľmi bohatú činnosť za minulé obdobie prezentovala predsedníčka Ms SČK

Stupava pani Oľga Filípková. Správu o bezplatných darcoch krvi predniesla pani Zuzana Havranová, ktorá ocenila, že v minulom roku sa prihlásilo na darovanie krvi 49 darcov, ktorí darovali svoju krv dovedna 105-krát. Pán Peter Horecký daroval krv dokonca už 156-krát. Predsedníčka miestneho spolku odovzdala dvanástim darcom bronzovú Janského plaketu, siedmim striebornú a štyrom zlatú.

Z diskusie

Tajomník spolku Stanislav Gajdošík požiadal rodičov detí o ich aktívne zapojenie sa do športových disciplín pri Vacháľkovom rybárstve počas Pochodu za zdravím a počas MDD, ktorý sa uskutoční 15. júna (v prípade nepriaznivého počasia náhradný termín 22. 6.).

Riaditeľka Územného spolku SČK Bratislava-okolie Emília Macsiczová ocenila naše 105-násobné darovanie krvi na záchratu života, ako i finančnú podporu od mesta

Stupavy na našu činnosť. Výboru a členom Ms podakovala za aktívnu spoluprácu s organizáciami na území mesta. Pripomenula aj 100. výročie založenia Medzinárodného Červeného kríža Henrym Durantom 8. mája 1924. Okrem toho informovala, že v súčasnosti má SČK na Slovensku viac ako 70-tisíc členov v 1 712 spolkoch a organizáciách. Súčasne

vyzdvihla prácu nášho 470-členného spolku, ktorý patrí k najväčším organizáciám ÚS SČK Bratislava-okolie.

Ocenenie celoživotnej práce

Emília Macsiczová navrhla predsedníčku Ms SČK Stupava pani Oľgu Filípkovú za jej aktívnu, takmer 40-ročnú prácu na ocenenie prezidentke Zuzane Čaputovej pri príležitosti 100. výročia založenia Červeného kríža. Oľga Filípková sa poďakovala Územnému spolku Bratislava-okolie za návrh na ocenenie, výboru a členom Ms za aktívnu prácu počas jej pôsobenia ako predsedníčky a takisto dobrovoľným sestrám za dozor pri športových podujatiach. Sama je držiteľkou striebornej Janského plakety za darovanie krvi 21-krát. Prihláseným členkám pripomenula účasť na školení prvej pomoci 21. mája v MKIC Stupava.

Na záver tajomník Ms SČK Stupava Stanislav Gajdošík poďakoval všetkým prítomným za účasť na schôdzi, príspevky v diskusii a schôdzu ukončil. Poprial im pevné zdravie, veľa šťastných a pohodových chvíľ v kruhu rodín a svojich najbližších.

Stanislav Gajdošík, foto: autor

TRADÍCIA STAVANIA MÁJA

Táto ľudová tradícia je v Stupave stále živá.

S tromček, najčastejšie smrekový, jedľový alebo aj brezový, má korene v dávnej minulosti, stredoveku – v antike. Mal symbolický význam obnovujúcej sa prírody na jar a na Slovensku patrila do kruhu obyčajov v mesiacoch máj – júl, keď bola zeleň hlavným obradovým a

magickým prostriedkom. Staroveké národy dávali stromčeky pred 1. májom na hospodárske budovy, domy ako ochranu pred chorobami a zlými duchmi. V stredovekej Európe sa máje stavali ako prejav úcty a žilivosti na významných, verejných miestach a od 15. storočia aj pred domy dievčat. Aj

táto tradícia prešla mnohými obmenami. My sme si 30. apríla postavili rovno dva.

Jeden pomáhali pred domom kultúry inštalovať naši dobrovoľní hasiči a druhý Mástsky potravinový spolok vztýčil pred Obecným domom v Máste.

Pred MKIC zaspieval Stupavjáne a dievčence ho aj pekne vyzdobili farebnými stužkami. Ten v Máste podfarbovali hlasy ženského speváckeho zboru Nevädza. Obe podujatia sa vydarili a pritiahli pozornosť aj malých, aj veľkých Stupavčanov.

rr, foto: Peter Kubička

VRÁŤME KNIHY DO ŠKÔL

V tomto školskom roku sa opäť konala celoslovenská súťaž Vráťme knihy do škôl. Žiaci na Slovensku súťažili vo viacerých kategóriách.

V kategórii vlastnej napísanej poviedky bolo poslaných do súťaže 894 príspevkov.

Odborná porota vybrala 9 najlepších. Medzi nimi bola poviedka aj našej žiačky Adelky Ungvarskej z 3. A. Vo svojej kategórii 1. stupeň obsadila krásne celoslovenské 3. miesto.

Tatjana Šeniglová, foto: Silvia Zemanová

MLADÉ DUBY

V apríli, pri príležitosti Dňa Zeme, vysadili žiaci v areáli ZŠ Kpt. Nálepku v Stupave desať malých stromčekov – dubov, ktoré získali darom od

Lesnej správy Stupava. Napriek chladnému počasiu sa do práce pustili žiaci 2. stupňa (Ekobanda, šiestaci až ôsmaci) aj žiaci 1. stupňa (najmä 4. C), ktorí dokonca ešte pred sadením stromčekov vyčistili od odpadkov aj areál školského dvora okolo ihrísk.

Robo Škoda, foto: autor

PREDSTAVUJEME STUPAVSKÉ OBČIANSKE ZDRUŽENIA

EDUCENTRUM VEDKO

Educentrum Vedko vzniklo v októbri 2020. Vzápätí však jeho činnosť prekazila pandémia ochorenia covid-19, a tak sa jeho oficiálne otvorenie konalo až v máji 2021.

Sme občianske združenie, voľnočasové rodinné centrum, ktoré organizuje a zabezpečuje výchovno-vzdelávaciu činnosť prostredníctvom rozvoja záujmov detí a mládeže. Zameriavame sa na aktívne využitie voľného času detí predškolského a školského veku a taktiež na

socializáciu rodičov na materskej dovolenke a detičiek od najmenších bábätiok.

Vytvárame priestor pre stretnutia, hry, vzdelávanie, výučbu jazykov a zábavu

rodín s malými deťmi.

Vedko okrem detských aktivít a krúžkov prináša aj večerné športové a relaxačné kurzy pre dospelých, zaujímavé semináre, workshopy s odborníkmi, predpôrodné kurzy.

Naším cieľom je vytvoriť miesto, kam sa budú rodičia radi vracieť, kde sa budú deti dobre cítiť a lektorky nájdu uplatnenie svojich vedomostí a skúseností.

Vytvoríme tak spolu príjemné komunitné centrum pre všetkých Stupavčanov.

Tešíme sa na vás!

Matúš Víttek

Viac informácií: www.vedko.sk
Kde nás nájdete: Areál Cevaservis,
Cementárska 15
Kontakt: vedko@vedko.sk
0903 024 615

NOVÁ EKOUCĚBŇA

Doteraz nevyužitá časť areálu našej Základnej školy kpt. J. Nálepku sa zmenila na záhradnú ekoučebňu. Zámerom bolo zefektívniť a lepšie využiť rozsiahly vonkajší priestor školy nielen na oddych a šport, ale aj na edukáciu s prihliadnutím na šetrenie a skvalitnenie životného prostredia.

Učebňa v prírodnom prostredí bude slúžiť na vzdelávacie aktivity napríklad v biológii alebo etickej výchove. Oáza zelene podporí a zintenzívní tak inovácie rôznych edukačných aktivít, ako aj osvetu o klimatických zmenách a ochrane biodiverzity. Chceme, aby naši žiaci boli zdravší, aby mali lepšie výsledky,

získali nové schopnosti a pozitívne spomienky na prírodu, aby vzdelávanie vonku budovalo vlastnú kultúru.

Tento projekt sa zrealizoval vďaka finančnej podpore a spolupráci občianskeho združenia RZ pri ZŠ kpt. J. Nálepku v Stupave. Škola vypracovala projekt a v spolupráci so zhotoviteľom Ing. Miroslavom Ballom zabezpečila i jeho výstavbu.

Veríme, že žiaci sa budú v tomto prostredí cítiť príjemne, vytvoria si pozitívny vzťah k prírode a s láskou a úctou sa k nej budú správať. Že si užijú tento výnimočný priestor, kde sa naučia chrániť životné prostredie.

Tatjana Šeniglová, foto: Peter Kubička

SVETOVÝ DEŇ VODY

Valné zhromaždenie OSN vyhlásilo 22. marec za Svetový deň vody. Preto už od roku 1993 si v tento deň pripomínáme dôležitosť vody pre celú našu planétu.

Tohtoročnou témou Svetového dňa vody bola VODA PRE MIER. Cieľom je zamerať pozornosť na zásadnú úlohu, ktorú voda zohráva v stabilite a prosperite sveta. Svetový deň vody sme si pripomenuli a oslávili aj my v našej základnej škole ochutnávkami rôznych minerálnych vôd a vôd priamo z prameňa z Marianky a oblasti Prievaly. Následne sme v ankete vyberali vodu, ktorá najviac chutila. Víťazom bola voda z Marianky. Eli-

minovali sme používanie plastových pohárov, každý žiak mal vlastný pohár.

Mysleli sme a podporili sme žltým kvietkom

Každoročne si pripínáme na odev žltý narcis, malý kvietok za všetkých, ktorí bojujú so zákernou chorobou. Aj naša základná škola sa pripojila k odkazu Ligy proti rakovine a vyslala svojich dobrovoľníkov pod vedením učiteľky Zuzany Schwartzovej a asistentiek Evy Začkovej a Vladimíry Liptákovéj. Do ulíc Stupavy vyšli s plným priechrstím žltých narcisov a úsmevom na tvári pripomínali dôležitosť tohto dňa. Zavítali aj na mestský úrad, kde ich prijal primátor Peter Novisedlák. Nezabudli nakuknúť do stupavských obchodov, služieb a, samozrejme, prešli aj našu školu. Tento

rok priniesol pekný výsledok a vyzbierali sme 1 156,15 EUR.

Ďakujeme každému, kto sa z presvedčenia, že ide o dobrú vec, takýmto spôsobom zapojil a prispel.

Tatjana Šeniglová, foto: autorka, Peter Kubička

HUDBA TRADIČNE AJ NETRADIČNE

V školskom roku 2023/2024 sa naša Materská škola Janka Kráľa v Stupave zapojila do medzinárodného projektu škôl na platforme eTwinning. Naš projekt Hudba tradične aj netradične (Traditional and unconventional music) bol schválený Národnou podpornou organizáciou eTwinning.

Platforma eTwinning vznikla v roku 2005 a v súčasnosti predstavuje najväčšiu komunitu škôl v Európe.

Na Slovensku realizuje svoju činnosť pod záštitou Európskej komisie a Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR. Zázemie jej poskytuje Žilinská univerzita.

Cieľom projektu je podporovať u detí predovšetkým pozitívny vzťah k hudbe, emocionálnu tvorivosť, spoznávať tradície iného národa, rozvíjať sociálne, osobnostné, komunikatívne kompetencie a takisto roz-

víjať digitálne zručnosti.

Realizácia projektu bola naplánovaná v pravidelných intervaloch počas výučby v materských školách, a to prostredníctvom rozmanitých hudobných aktivít. V projekte sa prelínajú spev, tanec, rytmizácia, hra na hudobných nástrojoch, výtvarné vyjadrenie obsahu skladieb a iné aktivity, realizované online nástrojmi.

Sovičky a ich tureckí rovesníci

Predškôláci z triedy Sovičiek spolupracovali v on-line priestore Twinspace s deťmi z Turecka, a to počas celého trvania projektu (november 2023 – máj 2024). Pani učiteľka Hacer Bayirli z materskej školy Hassa Güler

Eren Anaokulu, Turkey Hatay, má bohaté skúsenosti s projektovou spoluprácou škôl a bolo nám veľkou ctou, že prijala spolu so svojimi deťmi (4 – 6 rokov) pozvanie do nášho projektu. Pridali sa k nám aj ďalší členovia: pani učiteľky Halise Yilmaz Yalcin a Hanim Yasar z materskej školy Hürriyet Anaokulu Tepebasi, Turkey Eskisehir, ako i Semiha Rizeli a Firat Anaokulu, Turkey Elazig. S ich deťmi sme spolupracovali v plánovaných aktivitách, počas ktorých sme sa naučili veľa nových vecí a zažili veľa zábavy. Súčasťou projektu bol informovaný súhlas rodičov detí materskej školy na zverejňovanie videí a fotografií z aktivít v priestore Twinspace na platforme eTwinning.

Partnerom z Turecka, rodičom a deťom z triedy Sovičky ďakujú za spoluprácu pani učiteľky Saška Kaššová a Jarka Koreňová.

Jarmila Koreňová, Alexandra Kaššová, foto: autorky

ZAVEDENIE POVINNEJ ŠKOLSKÉJ DOCHÁDZKY PRE UKRAJINSKÉ DETI JE NEVYHNUTNÉ

Štát podcenil situáciu v súvislosti so začlenením ukrajinských detí do vzdelávacieho systému. Výsledkom je, že deti doteraz neovládajú slovenský jazyk, nedostávajú potrebné vzdelanie, nevedia sa začleniť do spoločnosti a sú náchylnejšie na problémové správanie sa či psychické poruchy.

Na zhoršujúcu sa situáciu postupne doplácajú samotné mestá a ľudia, ktorí v nich žijú.

Zavedenie povinnej školskej dochádzky pre ukrajinské deti je preto zásadná vec pre rozvoj aj týchto detí, ako aj pre budúci rozvoj celej našej spoločnosti. Zhodli sa na tom členské mestá Únie miest Slovenska

(ÚMS) na online rokovaní pracovnej skupiny pre oblasť školstva.

Považujeme za zodpovedné urýchlene nájsť efektívne a systémové riešenie tak, aby už od septembra nastúpili tieto deti do škôl. Napriek tomu, že Bratislava a okolie nemajú dostatočné kapacity, chýbajúca povinnosť školskej dochádzky je latentný problém na celom Slovensku. ÚMS sa

preto obrátila listom na ministerstvo školstva so žiadosťou o stretnutie a rokovanie o tejto téme. Hlavnou požiadavkou bude zavedenie povinnej školskej dochádzky pre deti z Ukrajiny. Rovnako tak je nevyhnutné podporiť vznik a fungovanie adaptačných tried pre podporu integrácie týchto detí, ako aj nájsť efektívny systém financovania. Mestá nedokážu finančne pokryť potrebné náklady, ktoré si tento proces vyžaduje, keďže na cudzincov nedostávajú podielové dane.

Na Slovensko prišli tisíce detí z krajiny, kde už viac ako dva roky prebieha vojnový

konflikt. Tieto deti dlhodobo prežívajú mimoriadne náročné obdobie a potrebujú systematickú podporu. Začlenenie sa do vzdelávacieho procesu a do spoločnosti je kľúčové pre kvalitu ich života, ako aj pre kvalitu života spoločnosti, v ktorej žijeme. Aj napriek tomu, že aktuálne nie je situácia rovnako alarmujúca v každom meste, zostáva len otázkou času, kedy bude miest, ktoré budú nútené tento problém riešiť, pribúdať. Stupavskú základnú školu aktuálne navštevuje 34 škôlakov a do materskej školy chodia 4 deti.

rr

Z REDAKČNEJ POŠTY

Počas brigády „čistý revír, čistá príroda“, ktorú organizovali členovia Poľovníckeho združenia Stupava-Mást, našli nelegálnu skládku pneumatík v katastri

mesta Stupavy pri melioračnom domčeku. Keďže vo vyhodených pneumatikách boli projektily, je zrejmé, že si ich sem „odložila“ niektorá strelnica. Vinníka sa azda podarí dohľadať.

mh

O mestský pozemok na Slovenskej ulici sa vzorne starám a ošetrujem trávnik po celý rok pri vynakladaní nemalých vlastných investícií vrátane hnojenia, polievania, pravidelného kosenia a vertikutácie. Nevie si vysvetliť, ako je možné, že na parkovanie a chaos počas rôznych akcií či katolíckych omší nikto nedozerá. Táto slepá ulica je hlavne cez víkendy neprejazdná a parkuje sa na zelených plochách po celej dĺžke ulice. Okolo kostola sa v nedeľu či počas katolíckych sviatkov absolútne nedá prejsť, autá stoja od kruhového objazdu po oboch stranách ulice a dokonca aj v zákrute pri vchode do zámockého parku. Prečo ignorujete dopad na životné prostredie nevhodným parkovaním? O životnom prostredí sa vie robiť iba bombastická, no pritom nepodporná propaganda. A pre koho? Žiadam vás o prijatie prísnych opatrení.

Igor Maroš

Táto medzinárodná cyklotrasa odhaľuje významné historické, kultúrne a prírodné bohatstvo strednej Európy. Trasa vedie cez prírodnú rezerváciu Devínske alúvium Moravy, ktorá je známa pestrou faunou a flórou, a to vrátane jedinečných vtáčích druhov. Cyklisti môžu obdivovať lužné lesy a mokrade a počas cesty sa kochať krásou okolitej krajiny.

Aktuálny stav

Žiaľ, na viacerých miestach je povrch cyklohodníka značne poškodený, a to jednak

KOMÁRE POD LUPOU

Poslanci mestského zastupiteľstva schválili vstup mesta do novozaloženého Regionálneho združenia pre biologickú reguláciu komárov. Do času, kým začne plnohodnotne fungovať, monitoring komárov vykonáva pre mesto skúsený parazitológ a odborník na komáre docent Nasir Jalili. Prvé májové monitorings liahnisk tohto hmyzu nezistili jeho zvýšený výskyt či premnoženie.

Regionálne združenie pre biologickú reguláciu komárov bolo založené 9. apríla 2024 na ustanovujúcej členskej schôdzi zakladateľov, ktorými sú obce, mestá a mestské časti v povodí rieky Moravy. Jeho cieľom je spoločne koordinovať postup pri komplexnej regulácii komárov, a tak utvárať vhodné podmienky pre zdravý spôsob života a práce obyvateľov a zároveň chrániť životné prostredie. Združenie bude tento cieľ realizovať najmä prostredníctvom celkového manažmentu biologickej regulácie komárov, mapovania územia a potenciálnych liahnisk komárov, koordinácie a zabezpečenia pravidelného monitoringu liahnisk a ďalších činností.

Hrozí nám kalamita?

V súvislosti so zmenami klímy sa môžu masívne komárie premnoženia vyskytnúť opakovanne a kedykoľvek v priebehu teplotne vhodného obdobia roka. Zároveň sa k nám dostávajú nové, aj invázne druhy komárov

a rozširujú sa takisto patogény, ktoré sme tu doteraz nemali (napr. dírofilárie či vírus západonílskej horúčky). Dôležité je preto nastaviť stratégiu, ktorá bude efektívna, pomôže

nám chrániť verejné zdravie a zároveň zohľadní narastajúcu požiadavku verejnosti na zdravé životné prostredie.

Prevenia aj na súkromných pozemkoch

Obyvateľom odporúčame sledovať na svojom pozemku rôzne, aj malé vodné plochy, nádrže, črepníky či sudy, ktoré sa môžu veľmi ľahko stať liahniskom komárov. Rovnako, vzhľadom na blízkosť lesov, sa v prípade trvalejších dažďov môžu objaviť liahniská v dutinách stromov a podobne. Monitoring bude v intraviláne mesta prebiehať aj naďalej, po prí-

padnom zistení kalamitného výskytu larválnych štádií komárov počíta mesto s aplikáciou prípravku BTI.

Erika Piesecká, foto: švo

OBLÚBENÝ CYKLOOKRUH

Cyklotrasa EuroVelo 13, známa aj ako trasa železnej opony, prechádza cez Bratislavský kraj a ponúka jedinečný zážitok pre milovníkov prírody, histórie a cyklistiky.

pre nevyrovnané majetkovo-právne vzťahy, ale aj mechanizmy, ktoré tadiaľ jazdili kvôli údržbe povodia rieky Moravy. Zástupcovia štátu a samospráv sa preto dohodli, že najviac poškodené úseky opravia do vyhovujúceho stavu.

Hotovo do konca leta

Na základe podnetov občanov, ktorí boli nespokojní s povrchom cyklotrasy EuroVelo 13, v úseku Devínske jazero – cyk-

viac poškodené úseky cyklotrasy EuroVelo 13 spoločnými silami opravia do vyhovujúceho stavu. Práce na zlepšení povrchu cyklotrasy by mali byť ukončené do konca tohto leta.

EuroVelo 13 na území Bratislavského kraja poskytuje cyklistom jedinečnú prí-

lomost VysoMarch, sa konalo dňa 30. 4. 2024 pracovné stretnutie vo Vysokej pri Morave a hľadal sa spôsob, ako poškodené úseky cyklotrasy dať do vyhovujúceho stavu. Na stretnutí na obecnom úrade sa stretli zástupcovia Ministerstva dopravy SR, štátneho podniku Slovenský vodohospodársky podnik, Bratislavského samosprávneho kraja, PD Lozorno a zástupcovia dotknutej obce. Po oboznámení so situáciou sa zúčastnené subjekty dohodli, že naj-

ležiťosť objavovať krásy prírody, históriu a kultúru tejto oblasti. Trasa je vhodná pre všetky úrovne cyklistov, pričom jej rovný terén umožňuje pohodlnú jazdu po celý rok. Nech už ste amatérsky cyklista, profesionál alebo turista, táto cyklotrasa poskytne nezabudnuteľné zážitky a nový pohľad na jedinečné prírodné a kultúrne dedičstvo Slovenska.

BSK

POZÝVAME VÁS DO EKOCENTRA

Apríl patril v Ekocentre Stupava okrem iných aktivít Dňu Zeme, počas ktorého sme si vyrábali papier z tetrapaku, ale aj prírodnú drogériu, nechýbala výmena rastlín a kníh či hra o záchranu planéty Zem.

Vyskúšali sme si aj výpravu za potokmi a jaskyňami Borinského krasu, počas ktorej sme sa dozvedeli nielen o podzemnej vode a speleologickom výskume, ale spoločne sme preskúmali aj jaskyne cestou. Exkurzie sa nám rozbehli naplno, počas apríla či mája sme navštívili pôvodné toky Rudavy, pozorovali včeláriky, s botaničkou prešli aj Prírodnú rezerváciu Pod Pajštúnom. V ekocentre sme si povedali o tom, ako mať ovocie od jari do jesene, a zoznámili sme sa so životom koní a najmladší sa povozili na poníkoch. Aj v júni nás čaká pestrý program, vyrazíme do terénu a nebudú chýbať ani stretnutia priamo u nás, srdečne vás pozývame.

Víkend otvorených parkov a záhrad PÄŤ ZMYSLOV V ZÁHRADE

Sobota 1. júna

- 11.00 Bylinkové pesto s domácim chlebíkom, výroba a ochutnávka
- 14.00 Výroba nechtíkovej mastičky/Ekotočka
- 15.00 Bosonohé hry v prírode

- 16.00 Domáce sirupy, výroba a ochutnávka
 - 19.00 Woodpack brothers, koncert
- Koncert z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Nedeľa 2. júna

- 10.00 Prírodné bingo
- 11.00 História Ekocentra a Malého parku s architektom/Ivan Klas
- 14.00 Botanická prechádzka parkom/Pavol Mered'a
- 15.00 Voňavé pexeso
- 16.00 Zvuky stupavského parku/Saola o. z.

Celý víkend sa môžete zapojiť do knižného kolotoča, k dispozícii budú aj piknikové deky či športové vybavenie.

Nedeľa 2. júna

10.00 Splav Moravy s prírodovedcom

S Jurajom Čačným splavíme úsek z Vysokej pri Morave po Devín, zastavíme sa na zaujímavých miestach, povieme si pikošky zo života rastlín a zvierat v okolí tejto rieky. Ak nám počasie bude priat', okúpeme sa v niektorej zo zátok a budeme pozorovať vodného architekta. Splav je vhodný aj pre rodiny s deťmi, aj pre začiatníkov. Cena: 70 €/lod' (2 dospelí a 1 alebo 2 menšie deti). V cene je zahrnutý sprievod, prírodovedný výklad, zapožičanie lodí a potrebnej výbavy. Prihlasovanie e-mailom na ekocentrum@stupava.sk.

Sobota 8. júna

10.00 Pozorovanie živočíchov v CHKO Devínske jazero

S prírodovedcom Jurajom Čačným sa vyberieme na bicykloch pozorovať živočíchy do vzácnosti Devínske jazero. Povieme si, prečo je ekosystém riečného jazera dôležitý, ak budeme mať šťastie uvidíme bobra, rôzne plazy, hmyz aj vtáctvo a dozvieme sa informácie z ich života. Príspevok je 8 €/osoba, vhodné aj pre rodiny s deťmi, trvanie cca 3 hodiny. Prihlasovanie na ekocentrum@stupava.sk, stretnutie sa priamo v teréne. Podujatie sa realizuje vďaka finančnej podpore Nadácie ZSE.

14.00 S permoníkmi po marianských kameňolomoch/ Spolok Permon Marianka

Obec Marianka doslova skrýva pozostatky až troch kameňolomov. Spoločne si ich postupne všetky pozrieme a niečo sa o nich dozvieme. Pripomenieme si aj ich filmovú slávu. Vojdeme južnou bránou do bývalého hradiska Barania lúka, vystúpime na vrch Bazgovič a na záver navštívime minipozíciu ťažby a spracovania bridlice v Marianke.

Dĺžka vychádzky je cca 3 hodiny s prevýšením 160 m. Vstup voľný, stretnutie o 14.00 hod. na autobusovej zastávke Marianka (konečná).

Sobota 15. júna

11.00 Oceány a suchozemci

Povieme si, ako nám oceány pomáhajú v čase klimatickej zmeny, prečo sú dôležité pre zachovanie globálnej biodiverzity a čo prinesie ich otepľenie napríklad

aj nám, suchozemcom na Slovensku. Vstup je voľný, vhodné pre deti od 5 rokov.

14.00 Návšteva včelnice/František Suchý/exkurzia

Uvidíte životný cyklus včely, fungovanie včelieho spoločenstva a jeho úlohy. Nazrieme aj do úľa, takže spoznáte trúdy, robotnice či matku, ale aj plod včely, peľ či zásoby. Kapacita je limitovaná, prihlasovanie na ekocentrum@stupava.sk, príspevok 5 €/osoba. Podujatie nie je vhodné pre ľudí s alergiou na bodnutie či včelie produkty.

Sobota 22. júna

10.00 Jaskyne a potoky Borinského krasu/exkurzia

S jaskyniarkou preskúmame borinské podzemie, povieme si o jaskyniach, ich vzniku, výskume či o vode a zraniteľnosti vody v krasových územiach. Nebudú chýbať informácie o prieskume, ukážky speleologického prieskumu a návšteva jaskýň po ceste. Kapacita je limitovaná, trvanie celej akcie cca

4,5 hodiny, príspevok 12 eur/osoba (aj deti), prihlasovanie na ekocentrum@stupava.sk.

11.00 Ako zachrániť vodu/ interaktívna prezentácia

S permakultúrnou dizajnérkou Mariannou Piršelo-ovou si povieme, ako udržať vodu v krajine aj vo vlastnej záhrade, ako s ňou hospodáriť a pripraviť sa na extrémne suchu či prívalové dažde. Nebudú chýbať praktické tipy a ukážky jednoduchých opatrení, ktoré nám pomôžu reagovať na klimatické zmeny.

15.00 Prázdninové lod'ky z dreva

Príďte si k nám vyrobiť drevenú pirátsku lod' alebo plachetnicu podľa vlastnej fantázie. S deťmi od 4 rokov v sprievode rodiča budeme píliť, brúsiť, lepiť, pribíjať klinec a vyrábať si skvelého spoločníka na letné dobrodružstvá. Príspevok je 8 €/osoba vrátane náradia, materiálu a odborného lektora. Kapacita je limitovaná, prihlasovanie na ekocentrum@stupava.sk.

Sobota 29. jún

Celý deň/Hravá prírodoveda

Hry, hádanky, doplňovačky, puzzle či maľovanky – dozviete sa, čo všetko o prírode už viete, a naučíte sa niečo nové.

14.00 Čarovanie s drôtom/ Bora Jewellery

Výroba prívesku alebo ozdoby z drôtu so stupavskou šperkárkou Borou. Vhodné pre deti aj dospelých, príspevok 5 €/osoba, prihlasovanie na ekocentrum@stupava.sk.

Víkend otvorených parkov a záhrad

PROGRAM

EKOCENTRUM STUPAVA
Sobota 1. jún 2024
 11.00 Bylinkové pesto
 14.00 Nechtíková mastička
 15.00 Bosonohé hry v prírode
 16.00 Domáce sirupy
 19.00 Woodpack brothers, koncert

Nedeľa 2. jún 2024
 10.00 Prírodné bingo
 11.00 Komentovaná prehliadka
 14.00 Botanická prechádzka
 15.00 Voňavé pexeso
 16.00 Zvuky stupavského parku

Viac info

Celý víkend: knižný kolotoč a športové vybavenie.

**zmena programu vyhradená*
 Koncert Woodpack brothers je podporený z verejných zdrojov Fondom na podporu umenia.

31. máj – 2. jún 2024
Päť zmyslov v záhrade

Ekocentrum Stupava, Hlavná 9C, 900 31 Stupava,
ekocentrum@stupava.sk, 0917 760 559, FB/IG @ekocentrumstupava

STUPAVSKÁ HERPETOFAUNA

Jar je čas rodenia mlád'at. Väčšine ľudí pod týmto pojmom napadnú rozkošné srnčiatka či tradičné veľkonočné barančeky, no v Stupave a jej okolí sa v tomto ročnom období najviac vyskytujú rôzne druhy plazov a obojživelníkov.

Možno nie každý obyvateľ nášho mesta si to uvedomuje, ale bývať priamo pod kopcami, ktoré ohraničujú Záhorie, nám ponúka jedinečnú možnosť pozorovať slovenské plazy a obojživelníky priamo v záhradách našich domov.

Klimatická bariéra

Klíma na Záhorí je teplá, mierne vlhká až vlhká. S rastúcou nadmorskou výškou teplota klesá a počet zrážok stúpa. Malé a Biele Karpaty síce nesiahajú do nadpriemerných výšok, ale aj tak pôsobia ako významná klimatická bariéra. Celkovo vyššie teploty môžu byť pozorované na juhovýchode Malých Karpát, ktoré sú podmienené prevládajúcim vzdušným prúdením, čo má zároveň vplyv aj na rozšírenie stavovcov.

Najvýznamnejšie toky územia prameňa v Malých Karpatoch. Konkrétne ide o rieky a potoky Rudava, Malina, Stupava, Močiarka a Lakšársky potok. Pozdĺž týchto

tokov sa nachádzajú väčšinou čiernice, ktoré sú v súčasnosti z veľkej časti odvodnené. Karpaty majú celkovo pomerne hustú sieť potokov, no vzhľadom na malú rozlohu pohoria sú pomerne krátke. Močiare na tomto území sú len malou stopou ich pôvodne väčších a hojnejších močaristých predchodcov.

Žaby

V apríli sa najlepšie lokality na pozorovanie žiab v okolí Stupavy nachádzajú v Kaštielskom parku a pri jazerách nad Lesnou ulicou, kde možno vidieť jedince druhov ako *Bufo bufo* (ropucha bradavičnatá), *Rana dalmatina* (skokan štíhly), *Rana ridibundna* (skokan rapotavý), *Bombina bombina* (kunka červenobruchá) a s väčším šťastím možno naraziť aj na našu jedinou stromovú žabu *Hyla arborea* (rosničku zelenú). Druhy sú pomerne rozdielne, takže sa dajú ľahko spoznať. Ropucha bradavičnatá má,

podobne ako skokan štíhly, hnedú farbu, avšak odpudivo vyzerajúce bradavice jasne napovedajú, že ide o ropuchu. Kunky majú nádherné červené bodky po celom bruchu a skokan rapotavý má dozelená zafarbené

telo a na rozdiel od rosničky sú jeho končatiny prispôbené na plávanie.

Plazy

Čo sa týka plazov, človek ani nemusí ísť ďaleko od domova, aby na nejakého narazil. Po zime sa hady a jašterice obzvlášť

rady vyhrievajú na rozpálených cestách a kamenných múroch. Medzi najpočetnejšie druhy na našom území sa radia *Natrix natrix* (užovka obojková), *Elaphe longissima* (užovka stromová), *Lacerta viridis* (jašterica zelená) a *Lacerta agilis* (jašterica krátkohlavá). Pre potešenie všetkých ľudí, ktorí majú pred týmito zvieratami rešpekt, môžeme uviesť, že náš jediný jedovatý had *Vipera berus* (vretenica severná) sa na tomto území nenachádza.

Raj pre drobné stavovce

Stupava sa môže pochváliť nádhernou prírodou plnou mnohých vodných tokov, vďaka čomu vytvára skutočný raj pre tieto drobné stavovce, ktoré v ňom našli útočisko. Treba mať teda na pamäti, že toto mesto nie je obývané iba druhmi z taxónu človeka rozumného, ale aj plazmi a obojživelníkmi, ktoré nám spríjemňujú existenciu odchytom hmyzu a požieraním hlodavcov.

Pavla Gažáková, foto: Sofiya Walrus a Wikipedia

NECHCETE SA BAŤ VYŠETRENIA U ZUBÁRA? STAŇTE SA PACIENTOM ELITE DENTAL CLINIC. NOVÍ PACIENTI MAJÚ TERAZ VSTUPNÉ VYŠETRENIE ZADARMO.

tím snaží, aby ste sa vy, ako naši pacienti, cítili zrelaxovane a bez stresu. Naším cieľom je, aby sa pacienti už nebáli navštíviť svojho zubára a riskovali tak svoje zdravie kvôli odkladaniu návštevy zubnej kliniky.

V ELITE DENTAL CLINIC vám ponúkame:

1. Vynikajúce odborné služby: naši skúsení stomatológovia poskytujú prvotriednu zubnú starostlivosť s dôrazom na vaše individuálne potreby.

2. Príjemné prostredie: naša klinika ponúka pohodlné a uvoľnené prostredie, kde sa budete cítiť zrelaxovane a bez stresu. Ak chcete chodiť k zubárovi bez strachu z vyšetrenia, vyberte si Elite Dental Clinic.

3. Bezbolestné ošetrenie: záleží nám na tom, aby sa naši pacienti nebáli zubárskeho kresla a neodkladali vyšetrenia kvôli strachu. Preto sa v ELITE DENTAL CLINIC snažíme, aby každé prebiehalo bez bolesti a bez strachu.

ELITE DENTAL CLINIC
kontakt: + 421 907 777 771
Kunovská 1
Záhorská Bystrica

Ak hľadáte zubnú kliniku, kam sa budete tešiť na vyšetrenie, kde vás privítajú s úsmevom a priateľským prístupom, určite dajte šancu novej zubnej klinike v Záhorkej Bystrici – Elite Dental Clinic.

Pravdepodobne máte svojho zubára a premýšľate, prečo by ste si mali niečo meniť a vybrať si práve Elite Dental Clinic?

V našej klinike nám záleží na vysokej úrovni služieb a celého zážitku našich pacientov. Od prvotnej komunikácie až po samotné vyšetrenie sa celý náš

FLORIA

Stupavskí záhradkári sa vybrali, tak ako každý rok v máji, na najväčšiu záhradnícku výstavu do Kroměříže: FLORIA. Z bohatej expozície kvetín, okrasných aj ovocných stromov a všetkého pre dom a záhradu si naozaj vyberie každý. Tento ročník, ktorý

bol, mimochodom, už 46., prekvapili vystavovateľov aj novovybudovanou voliérou s okrasným vtáctvom, ktorá bola zakomponovaná v relaxačnej záhrade. Päťdesiatka účastníkov zájazdu zo ZO SZS Stupava 6-19, bola spokojná a celú akciu zhodnotila na jednotku.

rr, foto: Viktória Marošová

MÁJOVÉ PRÁCE V ZÁHRADKE

Patrite medzi záhradkárov? Hovorí sa im aj najusilovnejší „národ“. Z akejkol'vek húštiny dokážu vyčarovať raj na zemi. Ved' čo môže byť krajšie ako koberce kvetov, rozkvitnuté stromy alebo jablčko, ktoré si odtrhnete z vlastnej jablone? Aké práce sú v našich záhradkách aktuálne?

upraviť rezom (tento rez nesmieme robiť na ovocných stromoch od augusta do apríla, lebo pokiaľ by sme tieto konáre – „biče“ strihali, tak by sa rozdvajili a opäť by šli hore ako listové).

OKRASNÁ ZÁHRADA:

- vyštípujeme veľkokveté ruže a margaréty pestované na rez,
- odstraňujeme odkvitnuté kvety a súkvetia kvetín aj so semenníkom na podporu tvorby nových kvetov a predĺženia kvitnutia rastlín,
- dokončujeme výsadbu letničiek na záhony, do rôznych nádob,
- vysievame dvojročné kvetiny a niektoré druhy trvaliek,
- dôkladné vyplievame burinu z kvetinových záhonov, zo skalky, z trávnik,
- vyberáme cibuloviny (tulipány, narcisy) – stačí 1x za 3 – 5 rokov,
- režeme a tvarujeme solitéry živých plotov z listnáčov, ihličnanov,
- pravidelne kosíme, prihnojujeme a zavlažujeme trávnik.

ZELENINOVÁ ZÁHRADA:

- do konca mája sa odporúča ukončiť výsadbu predpestovaných sadeníc uhoriek, rajčín, papriky, baklažánu, zeleru, majoránu a hlúbovín s dlhou vegetačnou dobou (zimné odrody),
- jednotíme mrkvu, petržlen, červenú repu, lahôdkovú kukuricu,
- okopávame záhony, v čase

sucha intenzívne polievame,

- po zbere skorých zelenín pripravujeme nové záhony na ďalšiu výsadbu a výsev zeleniny, napr. rôznych šalátov, čiernej redkovky, fenikla, kalerábu, opätovne aj kôpru.

Hana Szabóová, Vlado Havránek,

foto: švo

OVOCNÁ ZÁHRADA:

- preberáme hustú násadu plodov jabloní, hrušiek, broskýň a marhúľ, odstraňujeme deformované, poškodené a zakrpatené plody,
- narušujeme pôdny prísušok plytkým okopaním, nastielame kôrou, pokosenou trávou,

- ošetrujeme proti chorobám podľa aktuálneho stavu,

- v máji a júni skracujeme a tvarujeme konáre na ovocných stromoch, odstránime suché, choré, polámané a poškodené konáre smerujúce dovnútra koruny; vysoké stromy čerešní je vhodné po zbere úrody

EKONOMICKÁ
GRAMOTNOSŤ

AKO PRACOVAŤ SO SVOJIMI PENIAZMI III

Viete, že vaše peniaze dokážu pracovať samy a prinesú vám ďalšie peniaze?

Sila ôsmeho divu sveta

Bavíme sa o peniazoch, ktoré si chceme odložiť na dlhší čas – na viac ako 5 rokov. Na termínovaných vkladoch v banke nám dokážu zarobiť nejaké úroky, avšak menej, než je úroveň inflácie (miera nárastu cien). Jedinou možnosťou, ako dokážeme získať viac, než nám zlikviduje tento požierač hodnoty peňazí, je investovanie.

Spôsob, ako pri investovaní rastie hodnota peňazí, sa zjednodušene nazýva zložené úročenie. Úročí sa nielen náš vklad, ale aj predtým dosiahnuté úroky. Príklad: investujeme 10 000 eur a za rok ich hodnota narastie o 8 percent – na 10 800 eur, tak v ďalšom roku sa už bude zhodnocovať nielen náš vklad, ale aj získané „úroky“. S rovnakým ročným zhodnotením naša investícia po 5 rokoch dosiahne hodnotu 14 693 eur, po 10 rokov viac ako 21 000 eur a po 30 rokoch vyše 100 000 eur. Sila, však?

Geniálny Albert Einstein zložené úročenie označil za „najmocnejšiu silu vo vesmíre“ a považoval ho za „ôsmu div sveta“.

Kde je ukrytý háčik

Vieme, že hodnota investícií môže v skutočnosti kolísať, niekedy klesnúť aj pod úroveň vkladu. Málokto je vtedy spokojný, negatívne emócie by však nemali ovplyvniť naše konanie. Ak pod ich vplyvom investíciu zrušíme, tak stratu aj skutočne a neodvratne zrealizujeme.

Posledná storočnica z histórie investovania dokazuje, že aj po tých najväčších poklesoch na finančných trhoch nielenže vždy nasledovalo obdobie rastu, ale toto obdobie bolo vždy dlhšie. Napríklad pokles, spôsobený finančnou krízou v roku 2008, trval 2,1 roka; po ňom nasledovalo 11-ročné obdobie rastu.

Najväčší háčik tak spočíva v čase: čím viac ho investícia má k dispozícii, tým väčšia môže byť jej hodnota na konci.

Existujú aj ďalšie riziká, ktorými môžeme my sami svoje investície ohroziť. Našťastie, tieto riziká vieme obmedziť. O tom sa podrobnejšie rozpíšeme v ďalšom vydaní.

Marián Sedilek,

autor je lektorom finančnej gramotnosti, pracuje ako finančný poradca v spoločnosti

Broker Consulting

fischer DuoPower
Inteligentná dvojkomponentná hmoždinka s tromi funkčnými princípmi použitia: sklopenia, expanzie a uzlovania je vhodná na upevnenie do všetkých stavebných materiálov /dierovaná tehla, YTONG, betón/.

PIR SPOJOVACÍ MATERIÁL

**Hlavná 597/61
STUPAVA**
(pri parkovisku v centre)

tel:0910 123 250

fischer **Fixing Centrum**

www.spojovacimaterial1.sk

KÚPANIE V STUPAVE

Večný problém obyvateľov Stupavy v lete je, že sa nemajú kde okúpať. A to už naozaj veľmi dlhé obdobie. Prešla prvá i druhá svetová vojna, zmenili sa politické režimy, menili sa starostovia a primátori, vymenili sa i storočia, ale v tomto smere sa Stupava nijako nezlepšila. Zamyslel som sa preto nad tým, ako to bude u nás s letným kúpaním ďalej. Vychádzal som pri tom z vlastných skúseností, zo svojich spomienok a poznatkov.

V období po prvej svetovej vojne nebolo v Stupave žiadne zariadenie prístupné pre kúpanie verejnosti. Podarilo sa mi však získať fotografiu kúpajúceho sa v jazierku v grófskom parku. Tie strážkyne vstupu do vody mali ešte hlavy! Predpokladám preto, že fotografia pochádza asi z 30. rokov minulého storočia. To však nebolo kúpanie pre všetkých.

Z neskoršieho obdobia – pred druhou svetovou vojnou, som našiel doma fotografiu stupavských mládencov, ktorí sa plavili na

Člnkovanie na Morave pred 2. svetovou vojnou.

člnoch na rieke Morave. Keď sa člnkovali, zrejme sa aj okúpali, lebo pri člnkovaní museli ísť aj do vody.

Po vojne sa situácia zmenila, boli sme na strane víťazov, ale Morava sa stala súčasťou hranice, a tak bola pre národ na dlhé roky zakázaná.

Kúpanie v parku

Ako človek rastie, lepšie si všima svoje okolie, začína mať vyššie potreby a prídje i na kúpanie. Opäť použijem rodinnú fotografiu a vyvodím z nej ďalšie poznatky. Po vojne sme bývali na Hlavnej ulici (neskoršie Nálepckovej), dnes je tam šenk „Komunál“. Takže sme to mali blízko do parku. Keďže grófi boli už preč a jazierko

Kúpanie v parku.

nebolo veľmi znečistené, Stupavčania sa tam mohli chodiť kúpať bez problémov.

My sme boli štyria súrodenci. Na fotografii sme len traja, štvrtý sa narodil v roku 1947. To znamená, že fotografia je z kúpania v roku 1946 a vidno na nej plochu pri jazierku, kde bol peň zo zrezaného stromu, ktorý bol upravený na sedenie.

Do školy som začal chodiť v roku 1947 a vtedy trávila školská mládež voľný čas pri jazierku. Cestou zo školy sa tam zastavovali i „mešťanári“, bolo tam naozaj veselo. Keďže v rohu jazierka bola vyhlbená jama, mládež tam priniesla stavebnú fošnu a bol z toho parádny mostík na skákanie.

Jánošíkov rybník

Ako sme rástli, rozširoval sa i náš obzor, a tak sme išli ďalej. Zistili sme, že na konci parku je rybník, ktorý sa volal Jánošíkov, a tak sme chodili i tam. Vtedy ešte neexistovalo rybárstvo, ani tie malé rybníky, tak sme chodili priamou cestou cez park. Podotýkam, že vtedy nejestvovali žiadne kurzy plávania ani inštruktori plávania. Chodili sme tam bez toho, aby na nás dával niekto pozor, a tak sa sem-tam niekto napil i vody z rybníka. O to skoršie sa naučil plávať. Nikto sa však neutopil.

Kamenný mlyn

Ďalší objav v našom raste bol Kamenný mlyn. Stupava bola vo všetkom naviazaná na Bratislavu, a tak naše poznatky a orientácia

Fotografia na Kameňáku, Bulhar, Fraňuš.

na druhú stranu, na Malacky, boli malé. Zistili sme, že cesta smerom do Malaciek nám dáva ďalšie možnosti na kúpanie. Desať kilometrov od Stupavy sa nachádzal starý vodný mlyn – Kamenný mlyn. V minulosti sa v ňom mlelo zrno, vedľa sa nachádzalo viacero budov, ako aj hostinec a bazén.

Nebudem špekulovať o vzniku kúpaliska. V povojnovom období ho však objavili i Stupavčania. Ja som sa tam dostal prvýkrát na „štangli“ bicykla ako 6- alebo 7-ročný. Zobral ma tam otcov bratranec, ktorý bol už dospelý mladý muž. Len na okraj – bol to brankár stupavských futbalistov Frico Kristín, vo futbalových kruhoch vyhodnotený ako najlepší brankár 20. storočia v Stupave.

Cesty za vodou

Začiatkom 50. rokov sa už na „Kameňáku“ stretávala mládež z okolitých dedín. Keď sme zistili, že aj tam sa dá kúpať, preorientovali sme sa a počas 50. a 60. rokov tam chodila už celá Stupava. Ako? Najjednoduchšie to bolo

na bicykli. Nie všetci však mali bicykel, tak sme si sami poskladali nejaký „stroj“. Ďalšou možnosťou bolo ísť stopom, využívali ju najmä dievčatá. Áut nebolo veľa, stopom sa išlo aj na niekoľkokrát alebo sa stopovanie kombinovalo s chôdzou.

Jazda na bicykli bola pomerne bezpečná, po cestách nechodilo veľa áut. Za artézskou studňou viedla cesta smerom dolava – zvyšky starej cesty sú tam dodnes, diaľnica ani priemyselné haly ešte neexistovali. Dopraviť sa na kúpalisko bola otázka polhodiny. Keď tam nebolo veľa ľudí, bol tam aj člnok, na ktorom sme sa vozili. Na vedľajšej fotografii je v popredí autor článku a bratia Milan a Fraňuš Besedičovi.

Tí starší, ktorí už cestovali vlakom do školy do Bratislavy alebo Malaciek, sa naučili chodiť na „Kameňák“ aj tak, že išli vlakom zo Stupavy k Devínskemu jazeru, odtiaľ do Plaveckého Štvrtka a zo stanice pešo cez les na kúpalisko. Vyzeralo to naddho, ale pre mládež to bolo šup-šup. Pri dobrom vlakovom spojení približne jednu hodinu. Bývalo tam veľmi veselo, hrali sa tam rôzne hry, v jednom období s nami hrával volejbal (do kruhu) aj MUDr. Vilčák zo Záhorskej Bystrice, ktorý veľmi rád vyhrával a stále vymýšľal rôzne tresty za pokazenú loptu. Tak sme hrali stále na neho a väčšinou skončil vo vode on.

Oáza pre Nemcov

V areáli kúpaliska sa organizovali dokonca aj „olympijské hry“ alebo celý bazén hral vodné pólo. Všetci proti všetkým. Kamenný mlyn bol známy ešte v časoch trabantov, ktorými cestovali východní Nemci na dovolenku k moru, a stal sa tak oázou aj pre NDR-ákov. Bol tam celkom slušný hotel, dalo sa i kempovať. Často sa tam konali rôzne slávnosti, viac okresné a folklórne, národopisné.

V ostatných rokoch bol areál prestavaný na ekologický systém. Pred korunou ho zrekonštruovali, no vplyvom následných udalostí po epidémii ho uzavreli a momentálne sa ponúka na predaj. Záhorie tak prišlo o ďalšiu lokalitu umožňujúcu kultúrne i športové vyžitie sa a takisto o možnosť kúpania sa.

Lábske jazero

Ďalšou alternatívou bolo, že sme sa na bicykloch chodili kúpať na Lábske jazero. Futbalisti to mali ako kondičný tréning. Chodili sme tam cez Zohor, vykúpali sme sa a ťahali domov.

V zadnom rade sú Ivan Ďurdiak (Cínynov spolužiak), Pet'o Sabo, Cíný Daráš, vpredu Fero Viger, Tono Dostál, Svet'o Prokeš.

Jednoducho, mali sme sa ísť kam okúpať, ale nie v Stupave. Na obrázku vidno futbalistov na Lábskom jazere.

Výstavba kúpaliska v parku

V sedemdesiatych rokoch minulého storočia Miestny národný výbor v Stupave v snahe vytvoriť podmienky na kúpanie sa v prírode

zameral svoje úsilie na zabezpečenie výstavby kúpaliska. Na výber vhodného miesta bolo k dispozícii viacero lokalít. Napokon sa z jednotlivých návrhov vybralo stavenisko v parku v susedstve športového ihriska. Táto plocha sa považovala za najvhodnejšiu.

Najskôr bol vypracovaný projekt kúpaliska a práce na jeho stavbe sa začali v rámci akcie „Z“ (Zveľadovanie). Občania sa zaviazali pomáhať pri výstavbe brigádnicke. Dňa 30. augusta 1971 sa konala skúška vodného systému kúpaliska. Vodným zdrojom bol Stupavský potok pretekajúci cez park, ktorý bol bohatý na vodu a zabezpečoval tak dostatok potrebnej vody. Skúška vodného systému bola úspešná. Samozrejme, vodu z potoka bolo potrebné upraviť pre potreby verejného bazéna – vyčistiť ju, prefiltrovať a upraviť jej teplotu tak, aby bola vhodná na plávanie.

Technické problémy

Samotná výstavba sa začala stavbou bazéna pre neplavcov. Prví kúpajúci si vodu vyskúšali už 30. augusta 1972, a to za priaznivých

Kúpanie v Kaštieli v Stupave – začiatok 20. stor.

poveternostných podmienok pri teplote 26 °C. Výstavba pokračovala ďalej a bazén pre plavcov bol dokončený v roku 1974. Kúpalisko fungovalo asi do 80. – 90. rokov, keď musela byť pre technické problémy jeho prevádzka ukončená. V roku 2002 mesto Stupava pozemok kúpaliska odpredalo. Ukázali sa ďalšie snahy o výstavbu a prerobenie systému na ekologický. Technicky bol projekt zvládnutý i postavený, ale pre iné príčiny nebolo kúpalisko dané do prevádzky. Takže v 21. storočí je Stupava v rovnakej situácii ako pred 100 rokmi a verejné kúpalisko so službami v našom meste nejestvuje.

Čo prinesie budúcnosť?

Terajšia situácia je taká, že po niekoľkých desaťročiach by sa vďaka eurofondom mohla konečne vytvoriť možnosť postaviť v Stupave zariadenie, ktoré by poskytovalo jej obyvateľom možnosti na kultúrno-spoločenské i športové vyžitie sa. Musel by sa však nájsť vhodný investor, ktorý by sa vedel popasovať s byrokraciou, dokázal by získať finančné prostriedky na stavbu a potom ju i zrealizoval. Je to teda hudba na veľa ďalších rokov. Bolo by preto dobré, keby si takýto projekt zobrali za svoje aj poslanci mestského zastupiteľstva ako jeden z cieľov vo svojom volebnom období.

Keď som bol ja poslancom v 80. rokoch minulého storočia, povedal som si, že sa pričinním o postavenie verejného WC. S takým istým návrhom som sa však opäť stretol aj prednedávnom. Jednoducho, 50 rokov v histórii nie je nič, keď sa nedá, tak sa nedá!

Svet'o Prokeš, foto: archív autora

NOVÝ ZÁPIS DO HISTÓRIE

Po nevídane teplom februári si asi málokto myslel, že podobne sa zapíše do histórie aj tohtoročný marec.

V Stupave sme zaznamenali hneď druhý po sebe idúci rekordne teplý mesiac. Priemerná teplota v marci 2024 mala v Stupave hodnotu $+10,4^{\circ}\text{C}$, čo je takmer o 5°C viac, ako je dlhodobý normál za roky 1987 – 2023. Doposiaľ naj-

teplejší marec sme v Stupave zaznamenali v roku 1990 ($+9,2^{\circ}\text{C}$). V priebehu marca sme zaznamenali prechodne chladnejšie obdobia, ale celkovo bolo počasie rekordne teplé. Prvé výraznejšie ochladenie nastalo od 7. do 9. marca a potom aj od 18. do

21. marca, keď nechýbali ani nočné mrazy, ktoré, bohužiaľ, opäť lokálne poškodili aj rozkvitnuté stromy, a to hlavne marhule a broskyne. Po tomto období nasledovalo veľmi rýchle oteplenie a teploty počas dňa opäť vyskočili nad $+20^{\circ}\text{C}$.

Do histórie sa zapísal aj koniec marca, ktorý bol spätý s výraznou advekciou teplého vzduchu až zo severu Afriky, keď sme zaznamenali vysoké koncentrácie saharského prachu v ovzduší, ktorý znižoval dohľadnosť, spôsoboval zákal ovzdušia, ako aj zhoršoval kvalitu vzduchu.

Zrážok počas marca v Stupave spadlo 57,9 mm, čo je okolo 120 % z toho, čo by malo počas mesiaca marca v Stupave spadnúť (priemer za roky 1987 – 2023). V marci nechýbala ani prvá tohtoročná búrka.

**V STUPAVE NAJVIŠŠIE
MAXIMUM: $+23,6^{\circ}\text{C}$ (30. 3.)
NAJNIŽŠIE MINIMUM:**

**$-2,6^{\circ}\text{C}$ (20. 3.)
POČET DNÍ SO ZRÁŽKAMI
V STUPAVE: 10
NAJVIŠŠÍ DENNÝ ÚHRN
ZRÁŽOK: 24,6 mm (12. 3.)
POČET DNÍ S BÚRKOU
V STUPAVE: 1**

Apríl

Začiatok apríla prinášal naďalej rekordne teplé počasie. Hneď prvý apríl (Veľkonocný pondelok) priniesol prvý letný deň tohto roka ($+26,5^{\circ}\text{C}$). Veľmi teplé počasie vyvrcholilo 14. apríla, keď sa maximálna teplota zasta-

vila skoro na tropickej 30-tke ($+29,3^{\circ}\text{C}$). Po rekordne teplom období sme sa v priebehu pár hodín dostali pocitovo z konca mája na začiatok marca. Ochladenie sme naplno pocítili od 16. apríla, keď sa maximálna denná teplota vyšplhala len na $+13,4^{\circ}\text{C}$. Celkovo aj napriek chladnejšiemu počasiu v druhej polovici mesiaca skončil mesiac apríl ako teplotne nadnormálny s odchýlkou oproti dlhodobého normálu o $+2,8^{\circ}\text{C}$. V Stupave sme tak zaznamenali štvrtý najteplejší apríl od začiatku meraní v roku 1987, doposiaľ najteplejší apríl bol v roku 2018 s priemernou teplotou viac ako $+15^{\circ}\text{C}$.

Z hľadiska zrážkovej činnosti bol apríl 2024 nadpriemerný. V Stupave za celý mesiac spadlo 62,7 mm, čo je okolo 160 % z toho, čo by malo počas mesiaca apríla spadnúť (priemer za roky 1987 – 2023). Najvýraznejšou zrážkovou epizódou bol prechod studeného frontu v polovici mesiaca.

**V STUPAVE NAJVIŠŠIE
MAXIMUM: $+29,3^{\circ}\text{C}$ (14. 4.)
NAJNIŽŠIE MINIMUM:**

**$0,0^{\circ}\text{C}$ (19. 4.)
POČET DNÍ SO ZRÁŽKAMI
V STUPAVE: 11
NAJVIŠŠÍ DENNÝ ÚHRN
ZRÁŽOK: 14,4 mm (16. 4.)
POČET DNÍ S BÚRKOU
V STUPAVE: 2**

Aktuálne meteo dáta zo Stupavy si môžete pozrieť tu: www.pocasiepodlupou.sk

Peter Štefančin, foto: autor

BOHATÉ ÚLOVKY

Prvý májový víkend patril Vacháľkov rybník vášnivým rybárom. V sobotu si na ňom svoje majstrovstvo vyskúšali deti a v nedeľu dospelí.

Zápolenie detských rybárov má vždy svoju osobitú atmosféru. Za pekného počasia prišlo na Vacháľkov rybník skúsiť svoje rybárske šťastie 38 mladých pretekárov. A neboli to len chlapci.

Súťažilo sa o najväčší počet ulovených kaprov, pričom za každý centimeter kapra sa prideloval jeden bod + jeden bod za každý kus. Deti ulovili 59 rýb, z ktorých najdlhšia – štika – mala 96 cm, pričom mladý rybár Pavol Slovík meral len niečo vyše metra.

Zvítazil Martin Zedek, ktorému sa podarilo uloviť 7 rýb. Na druhom mieste skončila

Lucia Tardová s piatimi kaprami a na treťom mieste Juraj Szabó so štyrmi kaprami.

Pretekárom odovzdal ceny primátor Peter Novisedlák, ktorý ich navyše odmenil aj sladkosťami.

Úlovky dospelých

V kategórii dospelých sa jednoznačným víťazom stal Vladimír Mašek so ziskom 395 bodov a ôsmimi ulovenými kaprami, z ktorých jeden meral 59 cm. Na druhom mieste skončil Peter Mašek a tretie miesto patrilo Jaroslavovi Jánošíkovi. Celkovo sa v tejto kategórii zúčastnilo 21 rybárov, ktorí ulovili spolu 53 rýb.

Výbor Obvodnej organizácie SRZ Stupava ďakuje našim štedrým sponzorom, vďaka ktorým boli odmenení všetci pretekári, teda i tí, ktorí neboli medzi úspešnými, ale ulovili aspoň jedného kapra.

Peter Kadlečovič, tajomník OO SRZ Stupava, foto: Peter Kubička

NA NÁVŠTEVE U SUSEDOV

Detský folklórny súbor Stupavjáne reprezentoval 18. 5. 2024 Stupavu na 30. ročníku festivalu Slavnosti chřestu a vína v moravských Ivančiciach. Pestrým programom, vyskladaným z tancov, piesní a hovoreného slova, predstavil nášmu partnerskému mestu naše tradície, náš folklór. Tnečníkov pripravuje choreografka Ol'ga Šáliová a speváčku skupinu pedagogička spevu Andrea Janušková. Súbor zožal obdiv a chválu od divákov, dokonca aj prirovnanie k Lúčnici. Sme hrdí a pyšní na naše šikovné deti.

ských Ivančiciach. Pestrým programom, vyskladaným z tancov, piesní a hovoreného slova, predstavil nášmu partnerskému mestu naše tradície, náš folklór. Tnečníkov pripravuje choreografka Ol'ga Šáliová a speváčku skupinu pedagogička spevu Andrea Janušková. Súbor zožal obdiv a chválu od divákov, dokonca aj prirovnanie k Lúčnici. Sme hrdí a pyšní na naše šikovné deti.

Ol'ga Šáliová, umelecká vedúca Dfs Stupavjáne, foto: Peter Švajda

GITAROVÉ SÚŤAŽE

Žiaci z gitarových tried Vladimíra Ondrejčáka a Michala Slezáka sa zúčastnili na dvoch súťažiach.

V Bojniciach sa konal 15. ročník celoslovenskej gitarovej súťaže „BOJNICE“ a v dedinke Smižany 5. ročník Smižianskej gitary. V oboch súťažiach naši žiaci získali umiestnenia. O súťaži v Bojniciach môžeme povedať, že už drží prívlastok medzinárodná, nakoľko

sa jej pravidelne zúčastňujú aj žiaci z Poľska, Maďarska a Čiech. Naši v konkurencii nijako nezaostali. Jozef Pitovský, Teodor Ondrejčák a Ela Cabadajová získali umiestnenie v striebornom pásme. Tomáš Repáš sa tešil z krásneho druhého miesta v zlatom pásme.

V Smižanoch sa veľmi dobre umiestnil Teodor Ondrejčák, ktorý obsadil 3. miesto v zlatom pásme, a Ele Cabadajovej sa ušlo umiestnenie v striebornom pásme.

Súťaže boli opäť na vysokej organizačnej úrovni.

Michael Slezák, foto: Vladimír Ondrejčák, Martin Repáš

KAŠTIEL'SKA VÍNNA CESTA

V stupavskom parku sa v rovnaký deň konal aj III. ročník Kaštieľskej vínnej cesty. Keďže tento rok nám počasie prišlo, do parku sa prišli osviežiť stovky návštevníkov a degustátorov kvalitných odrodových vín z Malokarpatskej oblasti. Príjemnú atmosféru sobotného popoludnia dotvárala ľudová hudba Kuštárovci, ktorá prítomným zahrála aj na želanie. Aby

si návštevníci naplno vychutnali kvalitné víno, mestské kultúrne a informačné centrum im ponúkalo sklené poháre s logom Stupavy. Nemuseli ste byť práve odborníkom či someliérom, aby ste vedeli oceniť víno vo svojom pohári. Dôležité bolo vnímať jeho chuť všetkými zmyslami a naplno sa ponoriť do sveta, v ktorom je konečný výsledok založený na rokmi overených tradíciách a každodennej tvrdej ľudskej práci.

STUPAVSKÁ NAHÁŇAČKA

Druhá májová sobota bola bohatá na rôzne kultúrne podujatia, ktoré pre Stupavčanov pripravilo mestské kultúrne a informačné centrum. Napríklad v Kaštieľskom parku sa dopoludnia uskutočnil už tretí ročník STUPAVSKEJ NAHÁŇAČKY. Na tomto veľkom športovom bežeckom festivale určenom pre deti a mládež sa zúčastnilo vyše 130 súťažiacich, ktorí boli rozdelení podľa veku do rôznych výkonnostných kategórií. Pre každú z nich boli určené iné dĺžky trate, od čoho sa odvíjala aj ich náročnosť. Jednou z disciplín bola i rodinná štafeta, do ktorej sa prihlásilo rekordných 17 rodín. Výhercovia si okrem medailí a diplomov odniesli aj krásne ceny, ktoré im venovali organizátori týchto pretekov z MKIC. Ďakujeme všetkým, ktorí si prišli zasúťažiť, ako aj tým, ktorí ich prišli povzbudiť. Už teraz sa tešíme na ďalší ročník.

PRECHÁDZKA S HUDBOU

Popoludní mali návštevníci parku takisto jedinečnú možnosť započúvať sa do krásnych francúzskych šansónov. Pri príležitosti Dňa matiek Mestské kultúrne a informačné centrum Stupava v spolupráci s pánom Borcom Suchánkom zorganizovalo podujatie s názvom „Prechádzka s hudbou“. Myšlienkou tohto podujatia bolo navodiť príjemnú atmosféru začiatku 20. storočia, keď bolo bežné na promenáde či pod kolonádou počúvať tóny krásnej hudby. Túto možnosť využili návštevníci parku a pod mohutnými platanmi si niektorí rozprestrelí deky a vychutnávali si úžasnú symbiózu krásnej prírody a zmyslom lahodiacej hudby.

Mária Šimončíková, foto: Peter Kubička

KONCERT K JUBILEU

Oslavy 65. výročia založenia Základnej umeleckej školy v Stupave vyvrcholili 17. mája slávnostným koncertom v kultúrnom dome. Takmer 50 účinkujúcich z hudobného, tanečného a literárno-dramatického odboru pripravilo poslucháčom nádherný umelecký zážitok.

Publikum zaplnilo sálu do posledného miesta a skvelé výkony účinkujúcich odmenilo obrovským aplauzom. Na koncerte sa prítomným prihovril aj primátor mesta Peter Novisedlák, ktorý účinkujúcim zablahoželel k jubileu a riaditeľke školy Margite Vicianovej odovzdal pamätnú plaketu pri príležitosti 65. výročia založenia ZUŠ.

„ZUŠ-ka sa stala dôležitou súčasťou života nášho mesta, obohacuje ho o pestrú paletu kultúrnych aktivít a vychováva nám v Stupave budúcich umelcov či umeleckých milovníkov,“ povedal primátor a vo svojom príhovore poďa-

koval pani riaditeľke, všetkým pedagógom, ale aj rodičom a deťom, že rozvíjajú svoje talenty, ale aj za to, ako nezištne pomáhajú spestriť program aj v rámci mestských podujatí. Záro-

veň uviedol, že mesto pracuje na tom, aby zabezpečilo zlepšenie priestorových podmienok školy.

Po koncerte si hostia pozreli aj výstavu výtvarného odboru umiestnenú vo vedľajších sálach kultúrneho domu a strávili príjemné chvíle v neformálnych rozhovoroch.

„Podakovanie patrí všetkým účinkujúcim a ich pedagógom, ktorí urobili z tohto koncertu nezabudnuteľný večer. Rovnako tak i všetkým rodičom a hosťom za to, že s nami toto jubileum prišli osláviť,“ povedala na záver riaditeľka školy Margita Vicianová.

rr, foto: Peter Kubička

NÁRODNÝ PROJEKT NAPREDUJE

Bratislavská župa otvorila nové zariadenie sociálnych služieb. Ide o zariadenie podporovaného bývania, v ktorom môžu klienti viesť samostatný život.

hradom v Plaveckom Podhradí. Tie opustili inštitucionalizovaný systém poskytovania sociálnych služieb vo veľkom zariadení a začali žiť samostatný život v rodinnom dome. Klientky sa na túto zmenu pociťovo pripravovali pod odborným dohľadom. Tento proces trval tri roky. Pod dohľadom profesionálov tak budú môcť viesť samostatný život. Kapacita zariadenia je šesť miest s celoročnou pobytovou formou.

„Do Národného projektu Deinštitucionalizácia zariadení sociálnych služieb sa zapojilo 9 zo 14 župných zariadení sociálnych služieb.

Som hrdý na to, že sa nám za relatívne krátky čas podarilo nájsť vhodný objekt, deba-rierizovať vnútorné i vonkajšie prostredie a pripraviť dom tak, aby sme od 1. mája mohli začať poskytovať túto novú sociálnu službu.

PRESEDA BSK JURAJ DROBA

Koncom apríla Bratislavský samosprávny kraj (BSK) rozšíril ponuku sociálnych služieb. Otvoril totiž nové zariadenie podporovaného bývania v rodinnom dome v obci Sološnica. Ide o zariadenie, ktoré patrí pod Zariadenie sociálnych služieb Pod hradom v Plaveckom Podhradí. Práve toto zariadenie je

jedným zo župných zariadení sociálnych služieb, ktoré sa zapojilo do procesu deinštitucionalizácie, teda premeny veľkých priestorov na komunitný spôsob života.

„Som hrdý na to, že sa nám za relatívne krátky čas podarilo nájsť vhodný objekt, deba-rierizovať vnútorné i vonkajšie prostredie a pripraviť dom tak, aby sme od 1. mája mohli začať

poskytovať túto novú sociálnu službu. Takéto zariadenie prispieje k zvýšeniu kvality života ľudí so zdravotným postihnutím v rodinnom prostredí a podporí ich samostatnosť,“ priblížil predseda BSK Juraj Droba.

V rodinnom dome v Sološnici našlo svoj nový domov šesť prijímateľiek sociálnych služieb zo Zariadenia sociálnych služieb Pod

Zamestnanci týchto zariadení prešli vzdelávaním, ktoré bolo zamerané aj na zmenu myslenia pri poskytovaní sociálnych služieb. Teší nás, že tento proces sa v prípade dvoch župných zariadení naplňa už samotným sťahovaním klientov do novovybudovaných a zrekonštruovaných objektov rodinného typu,“ doplnila riaditeľka odboru sociálnych vecí Marica Šiková.

Samice sú v podstate od jesene gravidné a teraz v máji – júni privádzajú na svet mláďatá. Potrebovali by pokoj. Preto ak nechá niekto v lese prebehnúť psa, je to pre ne nebezpečenstvo. Poviete si, že pes ich nedobehne a vráti sa. Avšak tá danielica či srnka sa nezastaví. V panike beží ďalej a môže naraziť do nejakého oplotku alebo niekam spadnúť, zraníť sa. To už ľudia nevidia, čo všetko sa môže v lese stať. Do roka máme viacero prípadov strhnutých zveri psami. Budú to psy, ktoré utečú z nejakého koterca, natrafia na stopu a prirodzene zver duria. Tým narobia veľa škody. A potom sú to psy, ktoré nemajú výcvik a na privolanie nereagujú. Keď mám psa, musím mať aj zodpovednosť.

Musia poľovníci zasahovať aj pri strete auta so zvieratom na ceste?

Len minulý rok sme riešili až 200 kusov danieliek zveri zrazenej na cestách v Stupave a okolí. Uhynutú zver, „kadáver“, musia poľovníci odpratať z ciest. Na našej stránke je zverejnené telefónne číslo poľovníka, ktorý má aktuálne pohotovosť. Sú to obrovské škody na majetku a zdraví ľudí.

Pôsobíte aj v Obvodnej poľovníckej komore v Malackách. Akú funkciu v nej zastávate?

Som tam predseda dozornej rady Obvodnej poľovníckej komory Malacky. Má to výhodu, že

„SKÚSTE SPOMALIŤ, ZLEPŠÍ SA VÁM ŽIVOT...“

Radoslav Rigler je Stupavčan, veterinár, poľovník, motorkár, včelár aj chalupár. Stretli sme sa kedysi dávno, keď som zvažovala splniť synovi sen a kúpiť mu psíka. Dá sa povedať, že som mala veterinára skôr ako domáce zvieratko.

Od 24. februára ste predsedom Poľovníckeho združenia Stupava-Mást. Ak si dobre pamätám, jedného predsedu z vašej rodiny už poľovníci mali...

Áno, môj otec bol predsedom poľovníckeho združenia v Stupave 20 rokov. Koncom februára sme mali výročnú členskú schôdzu, a keďže sa predchádzajúci predseda vzdal svojej funkcie, museli sme pripraviť voľby. Poľovníci si ma zvolili na nadchádzajúce dva roky.

Koľko máte aktuálne členov?

Je nás 56.

Ako môže jedno združenie s takýmto počtom členov zabezpečiť vo svojej lokalite rovnováhu medzi počtom zvierat a rozlohou daného územia? Pýtam sa preto, že všetci vieme, že daniely sú u nás premnožené.

Máme takzvané normované kmeňové stavy zvierat. Tie sú dané v každom revíri na základe úživnosti a rozlohy toho-ktorého revíru. Stanovuje ich okresný úrad. My sa snažíme tieto kmeňové stavy udržiavať. Keď sa prekročia, tak je stanovený zvýšený odstrel, keď sa nedosahujú, tak sa znižuje odstrel daného zvierata. Samozrejme, nezabráňime migrácii zvierat, aj keď tá je momentálne problematická. Napríklad tým, že sa vybudovalo oplotenie diaľnice, prerušila sa migračná trasa zvierat a zostávali tu zvieratá hľadajúce nové lokality. Vytvorili stáda, ktoré sa nevedeli dostať ďalej. Podobné je to aj pri zastavovaní parciel v intraviláne obce. Pôvodne to boli trasy, bio-

„Ochotne a radi sa zúčastňujeme na podujatiach, ktoré mesto organizuje. Varíme kapustnicu na Dni zelá, dodávame mäso na akcie záhradkárov, hasičov. V rámci Stupavy si snažíme pomáhať.“

koridory, kadiaľ boli zvieratá zvyknuté dlhé roky chodiť. Preto sa nám motajú medzi rodinnými domami a po parku.

Máte ich spočítané?

Stavy zvierat evidujeme neustále. U nás funguje celoročné sčítavanie a takisto sčítavanie vždy na jar. Vtedy sa poľovníci vyberú do svojich lokalít a sčítajú zvieratá. Počty blásia poľovnímu hospo-

dárovi. Ten má potom za úlohu porovnať celoročné sčítanie s jarným sčítaním.

Aká zver nám v okolí Stupavy najviac pobehuje?

Hoci tu máme aj diviaky, najviac je predsa len danieliek zveri. Je to takzvaná oborová, parková zver. Chodia si v stádach a narušujú aj teritória srnčej a jelenej zveri. Teraz je čas rodenia mláďat.

môžem našich členov obratom informovať o veciach, ktoré sa dejú v okrese, takže to majú z prvej ruky. Tiež som skúšobný komisár a školiteľ uchádzačov o poľovný lístok.

V združení ste spoločne Másčania i Stupavčania. Máte podľa toho podelené jednotlivé časti revíru?

Sme jedna partia. Naš revír má rozlohu 3 890 hektárov a každý náš člen môže v ňom poľovať kdekolvek. Máme elektronickú knihu návštev revíru, do ktorej sa každý zapisuje. Či už ide do Lesa, Sedličiek, Dúbrav, Hajpródu, Spálenej, alebo do Bažantnice.

Boli vaši rodičia tiež Stupavčania?

Áno. Narodil som sa tu, na Slovenskej ulici. Mama pochádza zo Stupavy a zamestnaná bola v Štátnych lesoch SR. Otec bol tiež zo Stupavy, učil na Základnej škole v Záhorskej Bystrici matematiku, fyziku a telesnú výchovu. Neskôr pôsobil ako školský inšpektor v Dúbravke. Ja som chodil na základnú školu tu, v Stupave. Keď sa začala výstavba tenisových kurtov, začal som hrať tenis. Ako deti sme žili vonku – v parku, v lese. Po skončení základnej školy som šiel do Nitry na Strednú školu poľnohospodársku, odbor veterinár. Po nej som chcel ísť na veterinu do Brna, ale to sa nepodarilo. Robil som na družstve v Kuchyni zootechnika. Potom som sa prihlásil na Vysokú veterinárnu školu do Košíc. V začiatkoch bola zameraná hlavne na hovädzí dobytok, kone a hospodárske zvieratá vôbec. Po revolúcii v roku 1989, to som bol drubák, škola rýchlo reflektovala na požiadavku výnuby spoločenských zvierat.

Mali ste od malička vzťah k zvieratám?

Dá sa povedať, že som vyrastal v rodine drobného chovateľa. Starý otec choval bažanty, sliepky, psy i mačky. Otec takisto. Už ako malého ma brá-

val do lesa. Na sánkach sme pre zvieratá v zime tabali gaštany alebo vrece sena na kŕmenie. Od domu až bore do lesa.

Aj starý otec pochádzal zo Stupavy?

Áno, ale stará mama bola z Palárikova. Tam mala rodina grófa Károlyiho podobný kaštieľ, ako máme my tu v Stupave. Keď sa presúval do Stupavy, bral so sebou aj personál. Nechýbala v ňom ani kuchárka, ktorá padla do oka môjmu starému otcovi, hájnikovi a včelárovi.

Kam viedli vaše kroky po absolvovaní vysokoškolského štúdia?

Vojenčina ma našťastie už minula, ale náš ročník mal smolu, že sme mali povinnú trojročnú prax u veterinárneho lekára alebo v štátnej veterinárnej správe. Súkromné veterinárne ambulancie sa v tom čase len rozbiehali a nikto nás na prax nechcel zobrať, lebo sa báli, že si vychovávajú konkurenciu. Dostal som sa na štátnu veterinárnu správu na pozíciu hraničná veterinárna kontrola. Bol som v Jarovciach a v Bergu. Po skončení tejto praxe som sa pridral k doktorom Jozefovi Talajkovi a Jozefovi Ficovi, s ktorými sme spoločne založili a prevádzkovali veterinárnu kliniku v Dúbravke.

Kedy prišla láska?

Napriek tomu, že som veľa pracoval, stihol som, našťastie, stretnúť Janku. Tiež Stupavčanku. Máme dvoch synov. Robia nám obrovskú radosť. Radoslav ide v mojich šlapajach. Študuje na Vysokej veterinárnej škole v Košiciach. Je druhák a na internáte je ubytovaný na tej istej izbe číslo 707, ako som bol aj ja. Mladší syn Tomáš teraz končí Strednú veterinárnu školu v Bratislave a takisto sa chystá na prijímačky do Košíc. Východ sme si asi obľúbili. Je tam akosi pokojnejšie.

Tušili ste, že si vychováte nasledovníkov?

Nezapadlo mi to. Ako deti sa síce hrali so zvieratami, chodili so mnou všade, ale že obidvaja pôjdu na veterinu, ma príjemne prekvapilo.

Byť veterinárom je náročné povolanie alebo skôr poslanie. Máte nejakú špecializáciu?

Áno, byť veterinárom je tiež tak trochu diagnóza. Doba sa, samozrejme, zmenila k lepšiemu. Ľudia majú doma zvieratko, ktoré je vlastne členom rodiny. Podľa toho sa k nemu aj správajú. Veda nám pomáha, diagnostika pokročila. Paušálne odbery krvi, RTG, ultrazvuk, laboratórium priamo v ambulancii, všetko je v prospech zvierat. Výrazne im vieme predĺžiť život. Na Slovensku máme dokonca v Trenčíne jedného európskeho certifikovaného veterinárneho neurológa a máme i špecialistov na dermatológiu, kardiológiu, ortopediu. Ja sa venujem spoločenským zvieratám, plazom a anestetizácii a imobilizácii divo žijúcich zvierat.

Aká je práca veterinára v súčasnosti?

Veľmi náročná. Medzinárodne je dokázané, že patríme medzi povolania s najvyšším počtom samovrážd. Možno je dnes menej dôvery k lekárom. Majitelia zvierat si diagnózu overujú u viacerých lekárov. To v minulosti nebolo. V podstate to vychádza z nášho tempa života. Rýchlo žijeme

a nikto nikomu neverí. V spoločnosti nie je dobrá atmosféra.

Myslíte si, že máme na Slovensku veľa medved'ov?

S medvedmi nebol u nás nikdy problém, nastal až vtedy, keď sa zvýšila ich ochrana. Dovtedy boli regulované poľovníckymi združeniami. Niektoré združenia na strednom a východnom Slovensku

Starí rodičia: Katarína a Július

z toho žili. Z peňazí za odstrel si vedeli nakúpiť materiálno-technické vybavenie a krmivo na zimu pre zver.

Sú teda u nás premnožené medvede?

To prvé sčítanie potvrdilo, že ich je niečo okolo dvoch tisíc. V každom prípade sa správajú celkom inak, ako sa správali v minulosti. Vedeli, že ľudský pach je nebezpečenstvo. To si medvede odovzdávali z generácie na generáciu. Ako zacítili človeka, zmizli preč. Ani sme o nich nevedeli, že tam boli. Potom sa začali chrániť a zistili, že ľudský pach už nie je nebezpečenstvo. Môžu sa celkom priblížiť k ľuďom, napadnúť hospodárske zvieratá na vidieku alebo včelnice. Ľudia na vidieku sa boja.

Máme medvede aj na Záhorí?

Áno, ojedinele sa vyskytnú aj u nás, napríklad v Kútoch, kde medveda zrazil kamión. Poľovnícke fotopasce však zachytili medveda aj v Pezinku a Závode.

Ako je to s vнадiskami? Lákajú zver z lesa bližšie k našim obydliam?

To je hlúposť. Medvede žijú skryte, chcú byť v lese. K dedinám chodia za potravou a na kukuričné polia. Vnadiská sú v lese a slúžia na to, aby sme dokázali loviť potrebné počty zvierat a plniť tak plán lovu. Nieže niečo vylezie na líku a ja to strelím. Vnadenie je na to, aby som zver pozoroval a vedel zistiť, či je to chovný alebo lovný kus. To je veľký rozdiel. Poľovník je za nesprávny odstrel sankcionovaný. My nemôžeme uloviť každý kus zveri, ktorý stretneme v revíri. To sú veľmi mylné predstavy.

Ako sa naši poľovníci zapájajú do akcií mesta?

Ochotne a radi sa zúčastňujeme na podujatiach, ktoré mesto organizuje. Varíme kapustnicu na Dňoch zelá, dodávame mäso na akcie záhradkárov, hasičov. V rámci Stupavy si snažíme pomáhať. Chováme a vypúšťame divé bažanty, aby sme ich v Stupave mali. Staráme sa o les, prírodu. Organizujeme brigády na čistenie revíru. Na tú ostatnú

prišlo aj pár priaznivcov okrem nás poľovníkov. Je fajn, keď nás Stupavčania spoznávajú a berú. Pripravujeme novinku pre všetkých, aby si vedeli obo-

hatiť svoj jedálny lístok. Divina je veľmi lahodné mäso, ktoré dodá organizmu dostatok železa, fosforu, vitamín B a draslík. Chceme spustiť predaj diviny v Stupave. Viac prezradíme na Dni mestských organizácií.

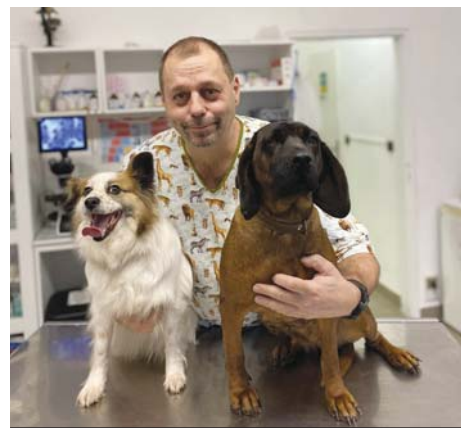
Vie vás v ordinácii aj niečo prekvapiť?

Bolo to už dávnejšie, keď ešte do Stupavy chodili cirkusanti aj so zvieratami, ktoré dnes už sú zakázané, a prišli si po lieky pre slona a tigra.

Ako relaxujete?

S manželkou chalupárčime na Myjave. Tam mám včely a tam vypínam. Okrem toho máme radi mototuristiku. S Komorou veterinárov organizujeme MOTOVET TOUR. Predstavte si na Route 66 krdel motorkárov, a to všetko veterinárov. Slovenská Route 66 je dlhá 247 km a smeruje od hraničného priechodu Šaby cez Zvolen, Banskú Bystricu, Brezno, Poprad, Kežmarok až k hraničnému priechodu do Poľska v Tatranskej Javorine-Podspádach. Taká bola minuloročná trasa, tento rok plánujeme Tokajskú oblasť.

Eva Švoňavová, foto: autorka, archív RR

RADOSLAV RIGLER

MIESTO NARODENIA: Stupava

VEK: 56 rokov

ZNAMENIE: Ryba, stále sa snažím byť pokojný

OBLÚBENÉ JEDLO: keď sladké, tak gaštanové pyré, mám však rád aj špeciality z diviny

MOZA

GOLD

SVADOBNÉ OBRÚČKY

ZÁKAZKOVÁ VÝROBA

PREDAJ ŠPERKOV

OPRAVY
ŠPERKOV

PREDAJ INVESTIČNÉHO
ZLATA A STRIEBRA

STUPAVA, TEL.: 02 6595 7777

NÁM. SLOV. POVSTANIA 108/5, AUTOBUSOVÁ STANICA
PARKOVANIE PRIAMO PRED PREDAJŇOU

www.mozas.sk

KNIŽNÝ TIP

RUTGER BREGMAN ĽUDSKOSŤ: OPTIMISTICKÁ HISTÓRIA ČLOVEKA

Tento balzam na dušu v podobe knihy prináša nový pohľad na uplynulých 200 000 rokov ľudských dejín a snaží sa dokázať, že sme od prírody prívetiví, zameraní viac na spoluprácu ako na konkurenciu a že sme náchylní si navzájom skôr dôverovať, než neveriť. Pohľad, ktorý je v dnešnej dobe taký potrebný.

Michaela Víchová, Mestská knižnica Ruda Morica, foto: autorka

Dária

Darčeky Dekorácie

Ponúkame rôznorodý nevšedný sortiment na obdarovanie a dekorácie. Poradíme vám pri výbere! Arómalampy, svietniky, sviečky, čokolády, darčkové čaje, šálky rôzne štóly, chňapky, podušky TUPPERWARE a mnoho iného...

Nájdete nás v Stupave na Hlavnej ulici číslo 34, hneď pri prechode pre chodcov.
Kontakt: 0905 324 014
Po: 10.00 – 18.00
Ut – Pi: 10.00 – 18.00
So: 9.00 – 12.00

TÝŽDEŇ MOZGU V KAŠTIELI

Týždeň mozgu je oficiálna medzinárodná akcia, ktorá sa každoročne koná v marci. Upriamuje našu pozornosť na fungovanie mozgu a dôležitosť jeho tréningu.

Ale tak, ako niektoré gazdinky majú problém navariť do malého hrnca, ani my sme naše akcie nezmestili do stanoveného termínu, takže sme namiesto Týždňa mozgu mali dvojtýždeň. Počas tohto obdobia sme zorganizovali viacero spoloč-

ných tréningov pamäti, a to pre našich prijímateľov i pre hostí z iných zariadení v pôsobnosti BSK. Zavítali k nám z Bratislavy, Báhoňa i Plaveckého Podhradia. Svoje mozgové závery sme si prevetrali pri telesnom cvičení, rozhovoroch i písomných úlohách.

Daniela Milatová, psychologička

Stavanie mája

Stavanie mája je starý slovenský zvyk. Na dedinách mládenci stavali svojim vyvoleným strom pred dom. Keďže v našom zariadení máme „dievčat“ veľa, i keď v rôznom veku, majú si tiež zaslúžiť. A tak sme spolu v utorok, posledný aprílový deň, jeden máj postavili aj na našom nádvorí. Na úvod nám zaspievali naše Kaštieľske hlasy niekoľko piesní. Dámy

máj ozdobili pripravenými stužkami a páni vykopali jamu a postavili máj uprostred nádvorja, kde nám bude robiť radosť celý mesiac. Po dobre vykonanej práci sme si pochutnali na už tradičnom chlebkú s masťou a cibulkou a strávili príjemnú chvíľku pri hudbe.

Mária Suchárová, foto: Peter Maxian

Krížová cesta

V Domove sociálnych služieb v Kaštieli sme si, ako každoročne, v rámci veľkonočných sviatkov pripomenuli ich duchovný význam pre kresťanov. Meditovali sme nad zastaveniami Ježiša Krista cestou na kríž v Jeruzaleme. Krížová cesta je pre našich prijímateľov obľúbené duchovné zamyslenie. Štrnásť zastavení súhrnne opisuje Kristovo utrpenie, ktorému

sú zasvätené veľkonočné sviatky. Hovorí o tom, ako Ježiša odsúdil Pilát, svetská moc aj cirkevná hierarchia, ako sa potom vydal na potupnú cestu ulicami mesta, ako padal pod krížom, stretal rôznych ľudí, svoju matku, ako nemal dost síl a musel mu pomôcť neznámy človek, až došiel na vrch Golgota. Tam bol ukrižovaný a potom pochovaný do hrobu. Všetky zastavenia čítali naši prijímatelia a recitovali sme spoločne odpovede. Na záver sme sa modlili modlitbu Otčenáš.

Texty sme čítali z brožúrky Krížová cesta, ktorú vydáva Kolégium Antona Neuwirtha v Bratislave.

Jozef Kulačík, terapeut

Digitalizácia

Už minulý rok v októbri sme sa zapojili do projektu „DIGITALIZÁCIA PRE STARŠÍCH A OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM V SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH“ s agentúrou ELDIS SOCIO. Spolu s psychologičkou sme absolvovali online školenie. Je to cvičenie mozgu pomocou hier (dokopy 45), ktoré sú zamerané na diagnostiku a plán terapie, korekcie a tréning rôznych mentálnych funkcií, ako sú pamäť, pozornosť, myslenie, reč, emocionálnosť, vôľa, motivácia a podobne, pre ľudí so zdravotným postihnutím a seniorov. Výsledky sú odosielané priamo do výskumnej

Akciu sme zavŕšili prednáškou pre stupavský klub seniorov. Všetky podujatia boli vydarené a nabili nás pozitívnou energiou. Dôležité je zapamätať si, že na svoj mozog musíme myslieť po celý rok a nielen jeden týždeň v marci. Preto ak máte pocit, že vaša pamäť už nie je to, čo bývala, môžete sa prísť do Kaštiela poradiť aj počas roka, po predošlej dohode so psychologom na e-mailovej adrese milatova@ddstupava.eu.sk. Poradíme vám, či by ste mali vyhľadať odbornú pomoc v ambulancii lekára alebo v Centre Memory.

agentúry a sú smerodajné pre ďalšiu starostlivosť odborníkov – psychologov, sociálnych pracovníkov, sestry a spolupracujúcich lekárov. Cieľom je testovať aplikáciu na tisíce účastníkov a štandardizovať ich ako oficiálnu psychodiagnostickú metódu na základe porovnania s intaktnou bežnou populáciou. Odporúčacie návrhy pre jednotlivých respondentov nám agentúra bude zasielať priebežne. V polovici marca nám priniesli iPad, s ktorým by sme mali realizovať cvičenia s 25 prijímateľmi. Po skončení projektu môžeme iPad naďalej využívať.

Renáta Biksadská

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

† Dňa 12. 3. 2024 zomrel vo veku 82 rokov František Tomkovič z Budovateľskej ulice.

† Dňa 2. 4. 2024 zomrela vo veku 77 rokov Mária Vaneková, rodená Straská, z Lipovej ulice.

† Dňa 4. 4. 2024 zomrel vo veku 57 rokov Pete Mičo z Krížnej ulice.

† Dňa 15. 4. 2024 zomrel vo veku 74 rokov Miroslav Fabšič z Jilemnického ulice.

† Dňa 21. 4. 2024 zomrela vo veku 97 rokov Ružena Stankovská, rodená Lachkovičová, z Marianskej ulice.

† Dňa 14. 5. 2024 zomrel vo veku 74 rokov Eduard Polák z Ružovej ulice.

Smútiacim rodinám vyslovujeme hlbokú sústrasť!

HÁDZANÁRKY HC TATRAN STUPAVA VYHRALI 1. LIGU!

Skvelý úspech sa podaril hádzanárkam HC Tatran Stupava. Ženy zo Záhoria suverénne ovládli 1. ligu, keď si víťazstvo v súťaži zabezpečili už dve kolá pred koncom víťazstvom nad Bánovcami nad Bebravou.

Predsezónne ciele, ktoré sme si stanovili, sa nám podarilo z veľkej časti naplniť. Čo sa týka herného prejavu a prístupu hráčok, môžeme byť spokojní, aj keď sme sa nevyhli aj slabším momentom v niektorých zápasoch," začal v krátkosti hodnotenie sezóny tréner žien Peter Olšovský.

Jedným z hlavných cieľov v tejto sezóne bolo okrem športového úspechu zapracovať mladé hráčky do prvoligového družstva. „Z tohto pohľadu hodnotíme sezónu pozitívne. Naším primárnym cieľom je vychovávať vlastné talenty a v tomto smere sme zaznamenali významný progres. Chceme sa naďalej sústreďovať na výchovu mladých hráčok s cieľom mať nielen čo najväčšie zastúpenie vlastných odchovankýň v A družstve, ale zároveň čo najväčšie zastúpenie našich hráčok v repre-

zentatívnych výberoch," zvýraznil ďalší dôležitý aspekt skúsený tréner. Najvýraznejším negatívom sezóny boli zranenia. „Tie nás pripravili o niektoré kľúčové hráčky na dlhšie obdobie. Bez týchto komplikácií by sme mohli hovoriť o veľmi úspešnej sezóne. Napriek tomu je zrejme, že stále máme priestor na zlepšenie v hernom prejave a vo fyzickej pripravenosti, čo bude našou prioritou v nadchádzajúcej sezóne," myslí už dopredu tréner Olšovský.

PLAYMINIHANDBALL PRINESIE VÍKEND PLNÝ ŠPORTU A ZÁBAVY

Mesto Stupava zažije 25. až 26. mája 2024 víkend plný športového nadšenia a napínavých zápasov.

Hádzanársky klub HC Tatran Stupava zorganizuje medzinárodný turnaj v minihádzanej **PLAYMINIHANDBALL 2024**, ktorý sa uskutoční v školskej športovej hale v Stupave.

Turnaj je určený pre mladé hádzanárske talenty a bude rozdelený do niekoľkých kategórií. V kategórii „B10“ sa predstavia chlapci narodení v rokoch 2013 a 2014, zatiaľ čo dievčatá rovnakého veku zabojujú v kategórii „G10“. Pre ešte mladšie nádeje sú pripravené kategórie „B8“ (chlapci, ročníky 2015 a 2016) a „G8“ (dievčatá, ročníky 2015 a 2016).

Organizátori turnaja veria, že PLAYMINIHANDBALL 2024 bude skvelou príležitosťou pre mladých športovcov ukázať svoj talent, zlepšiť svoje zručnosti a nadviazať nové priateľstvá. Okrem napínavých zápasov sa môžu účastníci a diváci tešiť aj na skvelú atmosféru a sprievodný program.

Nepremeškajte túto jedinečnú športovú udalosť a pridte podporiť mladé hádzanárske talenty z celého Slovenska i zo zahraničia.

VETERÁNSKY HÁDZANÁRSKY TURNAJ V STUPAVE

Zatiaľ čo mladé hádzanárske nádeje ešte len pilujú formu pred nadchádzajúcim turnajom,

ich starší kolegovia už majú ten svoj úspech za sebou. Školská športová hala v Stupave sa stala dejiskom jubilejného 10. ročníka veteránskeho turnaja, ktorý prebehol v kategóriách mužov aj žien.

Hoci mnoho účastníkov už má svoje aktívne športové roky dávno za sebou, na palubovke predviedli, že z ich hádzanárskeho umenia ešte nič neubudlo. Napriek tomu, že občas to medzi hráčmi trochu iskrilo, hlavným cieľom podujatia bolo šíriť dobrú náladu a utužiť dlhoročné priateľstvá.

Turnaj bol skvelou príležitosťou pre bývalých spoluhráčov a súperov stretnúť sa v priateľskom duchu a zaspomínať si na časy, keď ešte aktívne hrávali. Zároveň poslúžil ako inšpirácia pre mladšiu generáciu hádzanárov, ktorí mali možnosť vidieť, že láska k tomuto športu pretrváva aj v neskoršom veku.

Organizátori podujatia vyjadrili spokojnosť s priebehom turnaja a ocenili nadšenie všetkých zúčastnených. Prísľubom do budúcnosti je aj skutočnosť, že o veteránsku hádzanú je stále záujem, čo dáva nádej, že sa podobné turnaje budú konať aj v ďalších rokoch.

Vladimír Miček, foto: Lucia Obžerová

KYNOLOGICKÝ KLUB STUPAVA PRIPRAVIL PRVÝ RALLY OBEDIENCE NA ZÁHORÍ

Zorganizovať preteky pre majiteľov psov a ich štvornohých miláčikov rally obedience (RO) som sa rozhodla ešte minulý rok, pretože tento šport mi jednoducho učaril. Na rozdiel od iných kynologických disciplín, ako športová kynológia alebo agility, ktoré sú určené predovšetkým pre vyslovene športovo založených ľudí, je RO v podstate pre každého, kto chce so psom pracovať.

Čo je rally obedience?

Rally obedience je kynologický šport založený na poslušnosti. Pochádza z USA, odkiaľ sa od roku 1990 postupne šíril najprv do Kanady a postupne do Európy. Na Slovensku si získava obľubu najmä v posledných dvoch rokoch. Prečo vyvolal tento šport taký záujem u psičkárov a športových kynológov? Odpoveď je jednoduchá – RO je určená pre všetky plemená, pre psy a psovodov každého veku, pohlavia a fyzickej kondície. Trénovať a pretekať môže tak dieťa, ako aj starší psovod alebo psík, ktorý je z dôvodu veku alebo hendikepu z iných druhov športu vyradený.

Vzťah psovod a pes

V tréningu a pri výstavbe parkúru je potrebné mať vytlačené kartičky s cvikmi a zopár základných pomôcok. Parkúr bol prevzatý zo súťaže agility, pretože v ňom ide takisto o prekonanie trate s úlohami opísanými na kartách, ktoré sú rozmiestnené na ploche. S parkúrom sa tým oboznámi počas jeho obhliadky pred samotnými pretekmi.

Hodnotí sa vzťah psovod a pes (nátlak, fyzický trest alebo donucovanie prostriedky vedú k diskvalifikácii), správnosť a presnosť práce psovoda a psa, pričom za chybu dostane tím trestné body, ktoré sa odpočítajú od maxima 100 bodov. Súčasne sa meria čas potrebný na prekonanie trate. Dôležitá je výsledná známka (výborná, veľmi dobrá, dobrá a nesplnil skúšku) a čas, ktoré dokopy určujú poradie tímov

v pretekoch. Tím so známku výborná môže postúpiť do vyššej triedy.

Pekná účasť

Preteky sa konali vo Vyskej pri Morave na futbalovom ihrisku, ktoré organizátorom nezištne poskytla obec. Vedúcou akcie bola Beata Lacíková, predsedníčka KK Stupava, a rozhodcom RO Martina Kolevová. Cel-

kovo sa na súťaži predstavilo 23 pretekárov v dvoch triedach ROZ (začiatníci) a RO1 a v dvoch kategóriách dospelá a junior 2 (deti od 12 do 16 rokov).

Za KK Stupava sme mali naozaj peknú účasť – 9 pretekárov, z ktorých dvaja stáli na stupni víťazov. V kategórii dospelých OBZ sa so známku výborná umiestnila na 3. mieste Katarína Murracas so psom Honey, na 5. mieste Petra Balážová

s Clark Old Nouvelle Route, na 6. mieste Oľga Šipko s Can't Stand the Rain Martheline a so známku veľmi dobre sa na 7. mieste umiestnila Lucia Svrček Tarabová so psom UFO love from Tatra. Ostatní získali známku dobrá, pričom skúšku absolvovali úspešne všetci. V kategórii junior 2 sa umiestnil na 1. mieste Jonatan Čech so psom Charlie.

Vydarené podujatie

Na organizácii pretekov sa podieľali členovia a priatelia Kynologického klubu Stupava, ktorí pripravili pre súťažiacich na občerstvenie nielen vodu, čaj a kávu, ale upiekli i koláčky. Vďaka podpore sponzorov zo Stupavy a z kynologických firiem sme pretekárom mohli dať aj pekné darčeky. Rovnako však potešili i kvety na výzdobu areálu, ktoré nám poskytla pani Mikušová, a nádherné fotografie od nášho kamaráta Tomáša. Všetkým veľmi pekne ďakujeme.

Beata Lacíková, predsedníčka KK Stupava,
foto: Tomáš Sokol

**PREDAJ
A SERVIS
BICYKLOV**

SINCE 1993

KOLIESKO

PREDAJ A SERVIS BICYKLOV

Hlavná 40
STUPAVA

www.koliesko.eu

0903 743 881

ÚSPECHY NAŠICH LUKOSTRELCOV

v aktivitách a súťažiach akreditovaných SLA3D1 a SLZ2

17. 3. 2024 3D West Cup 2024, Bojná – 1. kolo/1. kolo Slovenského pohára v 3D lukostrelbe (pod SLZ)

BB dievčatá: 3. miesto: Zuzka Mardíaková (LK Fityfal)
BB chlapci: 1. miesto: Ivo Šaling (LK Fityfal)
BB chlapci: 2. miesto: Štefan Gažák (LK Fityfal)
PBHB kadetky: 1. miesto: Pavla Gažáková (LK Fityfal)
PBHB ženy: 2. miesto: Soňa Gažáková (LK Fityfal)
TRLB kadeti: 1. miesto: Adam Hajdu (LK Fityfal)
TRLB muži: 3. miesto: Michal Truhlár (LK Fityfal)

23. 3. 2024, SLOVENSKÝ POHÁR SLA 3D 2024 – 1. kolo, Bojná

BB chlapci: 1. miesto: Ivo Šaling (LK Fityfal)
BB chlapci: 3. miesto: Branislav Petrik (LK Stupava)
BB kadetky*: 1. miesto: Laura Strošová (LK Stupava)
BB veteránky: 3. miesto: Kristína Prekopová (LK Stupava)

7. 4. 2024, Južná Päťka 2024 – 1. kolo, Hurbanovo

BB dievčatá: 1. miesto: Emília Hanková (LK Stupava)
BB chlapci: 3. miesto: Artem Popovych (LK Stupava)
BB veteránky: 1. miesto: Kristína Prekopová (LK Stupava)
TRLB dievčatá: 1. miesto: Jazmína Janešíková (LK Stupava)

13. 4. 2024, SLOVENSKÝ POHÁR SLA 3D 2024 – 2. kolo, Podvišňové

BB dievčatá: 2. miesto: Emília Hanková (LK Stupava)
BB chlapci: 1. miesto: Ivo Šaling (LK Fityfal)
BB kadetky: 2. miesto: Laura Strošová (LK Stupava)

14. 4. 2024, 3D West Cup 2024 – 2. kolo, Podvišňové/2. kolo Slovenského pohára v 3D lukostrelbe (pod SLZ)

BB chlapci: 1. miesto: Ivo Šaling (LK Fityfal)
BB chlapci: 2. miesto: Štefan Gažák (LK Fityfal)
BB dievčatá: 2. miesto: Zuzka Mardíaková (LK Fityfal)
BB kadeti: 3. miesto: Matúš Kubiňák (LK Fityfal)
PBHB kadetky: 1. miesto: Pavla Gažáková (LK Fityfal)
PBHB ženy: 2. miesto: Soňa Gažáková (LK Fityfal)
TRRB chlapci: 2. miesto: Tobias Bálint (LK Fityfal)

28. 4. 2024, Južná Päťka 2024 – 2. kolo, Zlatná na Ostrove

BB chlapci: 2. miesto: Artem Popovych (LK Stupava)
BB dievčatá: 1. miesto: Emília Hanková (LK Stupava)
BB dievčatá: 3. miesto: Nina Prusénková (LK Stupava)
BB kadetky: 1. miesto: Laura Strošová (LK Stupava)
BB veteránky: 1. miesto: Kristína Prekopová (LK Stupava)
TRLB dievčatá: 1. miesto: Jazmína Janešíková (LK Stupava)
PBHB ženy: 2. miesto: Soňa Gažáková (LK Fityfal)

Súťaže mimo organizácie SLZ a SLA3D

V sobotu 20. 4. 2024 mali stupavskí lukostrelci nabitý program. LK Stupava organizoval v Stupave súťaž so zahraničnou účasťou – 3D pohár strednej Európy, kde sa zúčastnili členovia organizačného klubu.

BB chlapci: 1. miesto: Branislav Petrik (LK Stupava)
BB chlapci: 2. miesto: Artem Popovych (LK Stupava)

BB dievčatá: 1. miesto: Emília Hanková (LK Stupava)
BB dievčatá: 2. miesto: Nikola Krucovčinová (LK Stupava)
BB dievčatá: 3. miesto: Nina Prusénková (LK Stupava)
BB kadeti: 1. miesto: Ján Krucovčin (LK Stupava)
BB veteránky: 1. miesto: Kristína Prekopová (LK Stupava)
BB veteráni: 3. miesto: Ivan Filip (LK Stupava)
TRLB dievčatá: 1. miesto: Jazmína Janešíková (LK Stupava)
TRLB ženy: 2. miesto: Ksenija Petrik (LK Stupava)
Okrem umiestnení na stupienku víťazov klub získal tri štvrté miesta (Milan Slivka, Matúš Slivka, Alexandra Janešíková).

Športovci z LK Fityfal sa v túto daždivú sobotu zúčastnili na tradičnom medzinárodnom Turnaji troch krajín v rakúskom Hohenau.

Trinásť športovcov reprezentovalo Stupavu a Slovensko v konkurencii viac ako 200 športovcov zo štyroch krajín na náročnej trati a v typicky aprílovom počasí si vybojovali 12 medailových umiestnení a jedno štvrté miesto.

BB chlapci: 1. miesto: Štefan Gažák (LK Fityfal)
BB chlapci: 2. miesto: Janko Borlok (LK Fityfal)
BB dievčatá: 2. miesto: Zuzka Mardíaková (LK Fityfal)
TRRB dievčatá: 2. miesto: Lima Aldaam (LK Fityfal)
BB kadeti: 3. miesto: Matúš Kubiňák (LK Fityfal)
PBHB kadetky: 1. miesto: Pavla Gažáková (LK Fityfal)
TRLB kadeti: 1. miesto: Adam Hajdu (LK Fityfal)
BB kadetky: 1. miesto: Sára Aldaam (LK Fityfal)
BB ženy: 3. miesto: Laura Truhlárová (LK Fityfal)
PBHB ženy: 1. miesto: Soňa Gažáková (LK Fityfal)
PBHB muži: 3. miesto: Matej Mardíak (LK Fityfal)
TRLB muži: 2. miesto: Michal Truhlár (LK Fityfal)

Všetkým gratulujeme za vynikajúcu reprezentáciu!

SG, foto: Ivan Filip

MEDAILOBRANIE NA KOŠÚTKE

Otvorenie novej cyklistickej sezóny v zjazde bolo pre členov CK Stupava veľmi úspešné. Z prvého kola Slovenského pohára, ktoré sa konalo v bikeparku Košútka neďaleko Hriňovej, si domov priviezli celkom štyri medaily a jedno štvrté miesto. Svoje si povedalo aj počasie, keďže pretekári zažili na trati tak slniečko, ako aj dažďové prehánky. V tímovej kategórii si stupavskí horskí cyklisti vybojovali na Košútke 1. miesto. Medzi kadetmi získal Juraj Janešík 2. miesto a v juniorskej kategórii bol najrýchlejší Michal Hlobil a Jakub Lachkovič skončil tretí. Okrem toho sa v kategórii masters umiestnil Viktor Michálek na 4. mieste. Naším fanúšikom ďakujeme za podporu!

SJ, foto: autorka

LETNÉ SIRUPY

Určite aj vy v lete radi siahnete po príjemne sladkej malinovke. Ideálne je, keď si sirup vyrobíte sami. Tie domáce majú svoju nezameniteľnú vôňu a chuť. Vyskúšajte bazový a mäťový.

BAZOVÝ SIRUP

Najskôr si prevaríme 5 l vody. Keď ju odstavíme, tak tam pridáme 60 g kyseliny citrónovej. Do vychladenej vody ponoríme 15 kvetov bazy na 24 hodín.

Tento macerát precedíme do väčšieho hrnca a vyspeme 5 kg kryštálového cukru. Môžeme mierne prihriať, aby sa rozpustil. Nalejeme do dobre vyčistených sklenených fliaš, uzatvoríme, a kým vychladne,

otočíme dolu zátkou. V špajze na zemi nám vydrží až do jesene.

POTREBUJEME

- 17 ks kvetov bazy
- 5 kg kryštálového cukru
- 5 l vody
- 60 g kyseliny citrónovej

POTREBUJEME

- Čerstvú mäťu
- 3 kg kryštálového cukru
- 100 g kyseliny citrónovej

MÄTOVÝ SIRUP

Do 4 l pohára dáme do polovice mäťu. Dolejeme studenou vodou až po

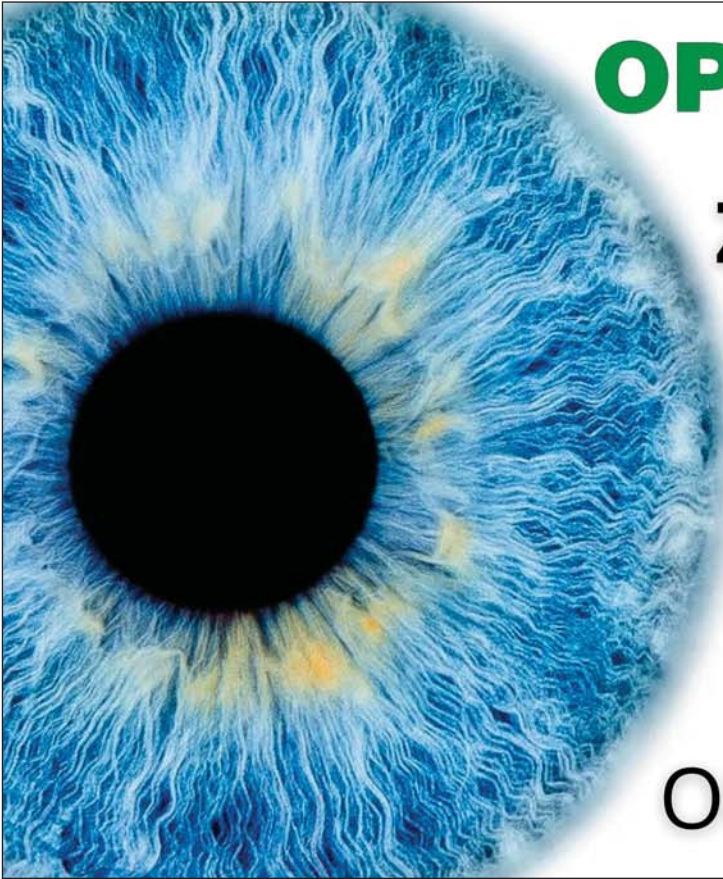

vrch. Necháme odstáť 48 hodín. Potom nalejeme macerát aj s mäťou do hrnca a 7 minút jemne prevaríme.

Pridáme kyselinu citrónovú a scedíme. Následne pridávame postupne cukor, ktorý miešame, kým sa rozpustí.

Nalejeme do sklenených fliaš, nesterilizujeme.

Angelika Kopčanová, foto: švo

OPTICKÉ *Evergreen* CENTRUM

Zľava **50%** na dioptrický rám

Očné vyšetrenia

Vnútroočný tlak

Vyšetrenie zrakovej ostrosti

Zameranie na multifokálne okuliare

Objednajte sa na **0948 018 804**

VYDAVATEL: Mesto Stupava, Hlavná 1/24, 900 31 Stupava **IČO:** 00305081 **DISTRIBÚCIA:** zadarmo do domácností **DÁTUM VYDANIA:** 24. mája 2024, poradové číslo 5/2024, šiesty ročník **KONTAKTY:** e-mail: noviny@stupava.sk **REDAKČNÁ RADA:** Mgr. Erika Piesecká, predsedníčka redakčnej rady, Mgr. Silvia Blahútová Nagyová, PhDr. Stanislav Rumann, PhDr. Eva Švoňavová **ŠÉFREDAKTORKA:** PhDr. Eva Švoňavová, eva.svonavova@stupavskenoviny.sk **FOTOGRAF:** Peter Kubička **JAZYKOVÁ KOREKTÚRA:** Ivana Fábryová **POST PRODUKCIA:** Jena Šimková **GRAFICKÉ SPRACOVANIE:** Ing. Matej Kotuľa **TLAČ:** Petit Press, a.s. **NÁKLAD:** 6 600 ks **CENA:** zadarmo **REGISTRÁCIA:** MK SR, EV 5773/19 ISSN 1339-9136 **PERIODICITA:** 8 x ročne. Redakčná rada si vyhradzuje právo príspevky krátiť, redakčne upraviť alebo aj nezverejniť. Názor vydavateľa a redakčnej rady sa nemusí zhodovať s názormi prispievateľov, za obsah nesie zodpovednosť autor príspevku. Vydavateľ nezodpovedá za pravdivosť a obsah informácií obsiahnutých v platenej inzercii a v neredakčných príspevkoch.

STUPAVA

STUPAVSKÉ HRY

**11 ŠPORTOVÝCH KLUBOV
OBČERSTVENIE
NAFUKOVACIE ATRAKCIE**

1. 6. 2024 **9.00 – 14.00 h**
registrácia
od 9.00 h

Kaštieľský park

